TRIBUNALENS DOM (åttonde avdelningen)

den 12 maj 2011 *

I de förenade målen T-267/08 och T-279/08,

Région Nord-Pas-de-Calais (Frankrike), företrädd av advokaterna M. Cliquennois och F. Cavedon,

sökande i mål T-267/08,

Communauté d'agglomération du Douaisis (Frankrike), företrädd av advokaterna M.Y. Benjamin och D. Rombi,

sökande i mål T-279/08,

mot

Europeiska kommissionen, företrädd av C. Giolito och B. Stromsky, båda i egenskap av ombud,

svarande,

* Rättegångsspråk: franska.

angående, inledningsvis, ett yrkande om ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2008) 1089 slutlig av den 2 april 2008 om statligt stöd nr C 38/2007 (ex NN 45/2007) som Frankrike genomfört till förmån för Arbel Fauvet Rail SA, och därefter ett yrkande om ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2010) 4112 slutlig av den 23 juni 2010 om statligt stöd nr C 38/2007 (ex NN 45/2007) som Frankrike genomfört till förmån för Arbel Fauvet Rail, meddelar

TRIBUNALEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av ordföranden L. Truchot (referent) samt domarna M.E. Martins Ribeiro och H. Kanninen,

justitiesekreterare: handläggaren C. Kristensen,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 11 november 2010,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

1 Arbel Fauvet Rail (nedan kallat AFR) tillverkar rullande järnvägsmaterial för industriellt bruk och har sitt säte i Douai, Frankrike.

2 Den 4 juli 2005 beviljades detta bolag av Région Nord-Pas-de Calais (nedan kallad regionen NPDC) och Communauté d'agglomération du Douaisis (nedan kallad CAD) två lån på vardera 1 miljon euro till en årlig ränta på 4,08 procent. Lånen skulle återbetalas genom halvårsvisa avbetalningar under tre år med början den 1 januari 2006.

3 Med anledning av ett klagomål begärde Europeiska gemenskapernas kommission upplysningar från de franska myndigheterna angående dessa åtgärder. De franska myndigheterna besvarade begäran genom skrivelser av den 27 april 2006, den 24 oktober 2006, den 30 januari 2007 och den 6 juni 2007.

4 I skrivelse av den 12 september 2007 underrättade kommissionen Republiken Frankrike om sitt beslut att inleda det formella granskningsförfarandet enligt artikel 88.2 EG (nedan kallat beslutet att inleda förfarandet).

5 Kommissionens beslut att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* den 24 oktober 2007 (EUT C 249, s. 17). Kommissionen uppmanade där alla berörda parter att inkomma med synpunkter på de aktuella åtgärderna.

6 Kommissionen erhöll yttranden från de franska myndigheterna genom skrivelser av den 12 oktober, den 18 december och den 19 december 2007. Kommissionen erhöll inte några yttranden från berörda parter.

7 I beslut K(2008) 1089 slutlig av den 2 april 2008 om statligt stöd C 38/07 (ex NN 45/2007) som Frankrike genomfört till förmån för AFR (EUT L 238, s. 27) (nedan kallat det ursprungliga beslutet), fastställde kommissionen att den kredit som regionen NPDC och CAD beviljat utgjorde statligt stöd. Eftersom det var fråga om en kredit som beviljats ett företag i svårigheter där återbetalningen inte garanterades

genom någon säkerhet, ansåg kommissionen att storleken på detta stöd motsvarade skillnaden mellan den ränta som faktiskt tillämpades och den ränta till vilken det mottagande företaget hade kunnat erhålla samma kredit på den privata marknaden.

8 Kommissionen ansåg att det statliga stöd som genomförts av Republiken Frankrike till förmån för AFR inte var förenligt med den gemensamma marknaden. Kommissionen ålade således Republiken Frankrike att återkräva stödet från mottagaren jämte ränta.

Förfarandet och under förfarandet inträffade förändringar i processmaterialet

9 Regionen NPDC och CAD väckte talan i målen T-267/08 och T-279/08, genom ansökningar som inkom till förstainstansrättens kansli den 11 respektive den 17 juli 2008. Talan vid båda målen avsåg ursprungligen ett yrkande om ogiltigförklaring av det ursprungliga beslutet.

10 Regionen NPDC yrkade i repliken att målen T-267/08 och T-279/08 skulle förenas. Kommissionen framställde inte någon invändning mot detta yrkande och CAD anslöt sig till yrkandet.

11 Genom beslut av ordföranden på förstainstansrättens sjätte avdelning den 19 februari 2009 förenades målen T-267/08 och T-279/08 vad gäller det skriftliga förfarandet och domen, i enlighet med artikel 50.1 i förstainstansrättens rättegångsregler.

12 Den 23 juni 2010 återkallade kommissionen det ursprungliga beslutet på grund av att det inte var tillräckligt motiverat såvitt avser beräkningen av stödbeloppet, mot bakgrund av tribunalens dom av den 3 mars 2010 i de förenade målen T-102/07 och T-120/07, Freistaat Sachsen m.fl. mot kommissionen (REU 2010, s. II-585) (nedan kallad domen i målet Biria).

13 Det ursprungliga beslutet ersattes med kommissionens beslut K(2010) 4112 slutlig av den 23 juni 2010 om statligt stöd C 38/2007 (ex NN 45/2007) som Frankrike genomfört till förmån för AFR (nedan kallat det angripna beslutet), genom vilket kommissionen dels bekräftade att stödet var oförenligt med den gemensamma marknaden, dels förpliktade Republiken Frankrike att återkräva stödet från mottagaren jämte ränta.

14 Den 23 augusti 2010 inkom regionen NPDC och CAD med yttranden med anledning av antagandet av det angripna beslutet, i vilka de dels påpekade att de inte avsåg att återkalla de ursprungliga yrkandena i målen trots att det ursprungliga beslutet återkallats, dels ansökte om att få anpassa sina yrkanden så att talan i målen även omfattar det angripna beslutet.

15 Den 27 september 2010 besvarade kommissionen de yttranden som framförts av sökandena den 23 augusti 2010. Kommissionen återkallade sina yrkanden om att sökandena skulle förpliktas ersätta rättegångskostnaderna och yrkade att vardera parten ska förpliktas att bära sina rättegångskostnader.

16 Till följd av att tribunalens avdelningar hade fått en ny sammansättning förordnades referenten att tjänstgöra på åttonde avdelningen. Förevarande mål tilldelades följaktligen denna avdelning.

17 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen (åttonde avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Som processledande åtgärder enligt artikel 64 i rättegångsreglerna förelade tribunalen parterna att besvara skriftliga frågor. Parterna besvarade frågorna inom den fastställda fristen.

18 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 11 november 2010.

Parternas yrkanden

19 Regionen NPDC har i mål T-267/08 yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara det angripna beslutet,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

20 CAD har i mål T-279/08 yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara det angripna beslutet,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

21 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan i båda målen, och

— förplikta vardera parten att bära sina rättegångskostnader.

Rättslig bedömning

A — *De processuella följderna av att det ursprungliga beslutet återkallades och ersattes av det angripna beslutet*

22 Av punkterna 12 och 13 ovan framgår att det ursprungliga beslutet återkallades och, efter det att ansökningarna ingetts, ersattes av det angripna beslutet. Sökandena har begärt att få anpassa sina ursprungliga yrkanden så att deras talan omfattar en ogiltigförklaring av det angripna beslutet.

23 När ett beslut under förfarandets gång ersätts med ett annat beslut med samma föremål, ska det sistnämnda betraktas som en ny omständighet som ger sökanden möjlighet att anpassa sina yrkanden och grunder. Det skulle nämligen strida mot god rättskipning och processekonomiska krav att tvinga sökanden att väcka en ny talan. Det skulle dessutom vara oskäligt om institutionen i fråga, för att undslippa den kritik mot ett beslut som framförts i en ansökan som getts in till unionsdomstolen, skulle

kunna ändra beslutet eller ersätta det med ett annat och under förfarandet åberopa ändringen eller ersättandet för att frånta motparten möjligheten att utvidga sina ursprungliga yrkanden och grunder till att avse det senare beslutet, eller att anföra ytterligare yrkanden och grunder gentemot detta (se förstainstansrättens dom av den 12 december 2006 i mål T-228/02, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran mot rådet, REG 2006, s. I-4665, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

24 Tribunalen konstaterar att i förevarande fall har sökandenas ursprungliga yrkanden om ogiltigförklaring av det ursprungliga beslutet inte längre något föremål på grund av att det angripna beslutet innebar ett upphävande av detta beslut, vilket innebär att det inte längre finns anledning att pröva dessa yrkanden. Tribunalen bifaller följaktligen sökandenas nya yrkanden, vilka det redogörs för ovan i punkt 14, om att deras talan ska anses avse en ogiltigförklaring av det angripna beslutet och att parterna ska tillåtas att omformulera sina yrkanden, grunder och argument mot bakgrund av denna nya omständighet. För parterna innebär detta att de har rätt att inkomma med ytterligare yrkanden, grunder och argument.

B — *Prövning av yrkandet om ogiltigförklaring av det angripna beslutet*

25 Talan i mål T-267/08 innehåller sju grunder. Den första grunden avser åsidosättande av motiveringsskyldigheten. Den andra grunden avser åsidosättande av rätten till försvar, principen om ett kontradiktoriskt förfarande, likabehandlingsprincipen, principen om god förvaltningssed, principen om respekt för medlemsstaternas konstitutionella identitet och principen om skydd för berättigade förväntningar. Den tredje grunden avser en uppenbart oriktig bedömning såtillvida att den särskilda rättsliga formen på det organ som beviljat stödet inte beaktats. Den fjärde grunden avser ett åsidosättande av artikel 107.1 FEUF. Denna grund innehåller två delar, vilka avser förekomsten av en oriktig bedömning när det gäller ursprunget till medlen respektive en felaktig kvalificering av AFR som ett företag i svårigheter. Den femte grunden avser förekomsten av en oriktig bedömning när det gäller den påstådda fördel som AFR skulle ha erhållit med anledning av de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna. Den sjätte grunden avser förekomsten av en oriktig bedömning när det gäller

storleken på stödet. Den sjätte grunden avser ett åsidosättande av rätten till försvar i det aktuella förfarandet och en fråga om maktmissbruk.

26 Talan i mål T-279/08 innehåller fyra grunder. Den första grunden avser ett åsidosättande av rätten till försvar och principen om ett kontradiktoriskt förfarande. Den andra grunden avser ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten. Den tredje grunden avser förekomsten av en oriktig bedömning när det gäller begreppet företag i svårigheter. Den fjärde grunden avser förekomsten av en oriktig bedömning när det gäller begreppet statliga medel.

27 Vid förhandlingen åberopade CAD dessutom en femte grund i vilken det görs gällande att kommissionen gjorde en uppenbart oriktig bedömning när det gäller avsaknaden av säkerheter för att garantera återbetalningen av krediterna.

1. *Huruvida talan kan upptas till sakprövning med avseende på den femte grunden i mål T-279/08*

a) Parternas argument

28 Vid förhandlingen gjorde CAD gällande att kommissionen hade gjort en uppenbart oriktig bedömning när den konstaterade att de omtvistade återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna hade beviljats utan någon säkerhet som garanti för återbetalningen. CAD:s utbetalning av lånet var nämligen villkorat av en bindande sammanslagning av AFR och Lormafer, ett bolag som kontrollerades av Arbel SA. Denna sammanslagning utgjorde en garanti, med hänsyn till att den innebar en utökad krets från vilken borgenärerna kunde återkräva skulderna.

29 Kommissionen hävdade vid förhandlingen i första hand att talan inte kan prövas med avseende på denna grund, eftersom den framförts för sent. I andra hand gjorde kommissionen gällande att villkoret för CAD:s utbetalning av det påstådda stödet inte i rättsligt hänseende kan likställas med en garanti, och att det inte hade uppställts något krav på att en säkerhet skulle ställas för utbetalningen av de omtvistade krediterna.

30 Som svar på kommissionens påstående att talan inte kan prövas med avseende på den aktuella grunden, hävdade CAD att det aktuella argumentet anförts i punkt 30 i CAD:s ansökan och att det åberopade villkoret hade angetts i protokollet från CAD:s styrelsemöte den 24 juni 2005, vilket utgjorde bilaga A.2 till CAD:s ansökan.

b) Tribunalens bedömning

31 Det framgår av bestämmelserna i artikel 44.1 c jämförd med artikel 48.2 i rättegångsreglerna att ansökan ska innehålla uppgift om föremålet för talan samt en kortfattad framställning av grunderna för denna och att nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet.

32 Tvärtemot vad sökanden har påstått, konstaterar tribunalen i förevarande fall att sökanden inte har åberopat den aktuella grunden i ansökan. I punkt 30 i ansökan angav sökanden nämligen endast att CAD hade beviljat det omtvistade lånet ”på vissa villkor”, utan att göra gällande att ett av dessa villkor var att den bindande sammanslagningen mellan AFR och Lormafer utgjorde en säkerhet och att kommissionen således hade gjort en uppenbart oriktig bedömning när den slog fast att det inte hade ställts någon säkerhet för att garantera återbetalningen av krediterna. I protokollet från CAD:s styrelsemöte som återfinns i bilaga A.2 till ansökan anges dessutom endast de villkor på vilka lånet skulle utbetalas utan att därvid innehålla några uppgifter om någon säkerhet för att garantera återbetalningen av nämnda lån. Protokollet kan

under alla omständigheter inte tolkas som ett angivande av den aktuella grunden. Det ska tilläggas att sökanden inte heller åberopade denna grund i sin begäran om en anpassning av yrkandena och grunderna, vilken det har redogjorts för ovan i punkt 14.

33 Sökanden har inte heller hävdat att nämnda grund föranleds av rättsliga och faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet.

34 Enligt de bestämmelser i rättegångsreglerna som hänvisats till i punkt 31 ovan, kan således talan inte prövas med avseende på grunden att kommissionen gjort en uppenbart oriktig bedömning när den fastställde att det inte ställts några säkerheter för att garantera återbetalningen av krediterna, vilken åberopats vid förhandlingen.

35 För fullständighetens skull och om det antas att detta argument skulle kunna anses utgöra en utveckling av en tidigare anförd grund, vilket därmed som sådant kan upptas till prövning (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 19 maj 1983 i mål 306/81, Verros mot parlamentet, REG 1983, s. 1755, punkt 9, och av den 22 november 2001 i mål C-301/97, Nederländerna mot rådet, REG 2001, s. I-8853, punkt 169), kan det under alla förhållanden inte läggas till grund för ett bifall av talan. Det villkor som skulle vara uppfyllt för att den kredit som CAD beviljat skulle betalas ut, det vill säga sammanslagningen av bolagen AFR och Lormafer, medför nämligen inte att CAD får en bättre ställning jämfört med AFR:s övriga borgenärer. Detta villkor utgör varken ett åtagande från tredje man gentemot CAD eller att en tillgång anslås för att CAD ska erhålla företräde till betalning. Villkoret kan således inte anses utgöra en säkerhet som garanterar återbetalningen av nämnda lån. Kommissionen har således inte gjort någon uppenbart oriktig bedömning på denna punkt.

2. *Den första grunden i mål T-267/08 och den andra grunden i mål T-279/08: Åsidosättande av motiveringsskyldigheten*

a) Parternas argument

36 Regionen NPDC har hävdat att det angripna beslutet är bristfälligt motiverat. Regionen har inledningsvis gjort gällande att kommissionen gjorde en översiktlig och sammanhängande granskning av det stöd som beviljats AFR. Kommissionen ansåg därvid att det var fråga om ett enda stöd och inte två olika stöd som beviljats dels av regionen NPDC, dels av CAD.

37 Regionen NPDC har gjort gällande att motiveringen är felaktig när det gäller det stöd som CAD beviljat, eftersom det i skäl 18 i det ursprungliga beslutet angavs att detta stöd hade beviljats av kommunerna inom CAD. CAD är emellertid ett organ, vilket är självständigt ur administrativ och budgetmässig synvinkel och vilket ur rättsligt hänseende är åtskilt från de kommuner som utgör CAD. Rättsliga förbindelser kan nämligen ingås mellan dessa kommuner och CAD, vilken har egna befogenhetsområden och beskattningsrätt. Motiveringen rörande det påstådda stödet som nämnda kommuner beviljat saknar således verkan, vilket gör att motiveringen beträffande det stöd som CAD beviljat utgör en nullitet. Kommissionens rättelse av den felaktighet som förekommer i skäl 18 i det ursprungliga beslutet, vilken företagits i skäl 27 i det angripna beslutet, har inte undanröjt detta formfel, eftersom kommissionen inte har angett något skäl till denna ändrade kvalificering.

38 Motiveringen angående stödets regionala del ska också anses som en nullitet med tillämpning av principen om motiveringens odelbarhet.

39 Om tribunalen skulle anse att motiveringen är delbar, har regionen NPDC alternativt gjort gällande att det föreligger en bristande motivering vad gäller den regionala delen av stödet, eftersom bedömningen av AFR:s situation gjordes på grundval av ett stöd på sammanlagt två miljoner euro. Bedömningen av begreppet fördel för företaget grundade sig således på felaktiga uppgifter.

40 CAD har gjort gällande att det angripna beslutet, liksom det ursprungliga beslutet, innehåller en bristande motivering när det gäller den metod som användes för att beräkna storleken på stödet, vilken grundade sig på ett tillägg av 800 baspunkter till referensräntan (nedan kallad riskpremien). Kommissionen nöjde sig nämligen med att endast hänvisa dels till det ursprungliga beslutet, dels till kommissionens meddelande om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor (EUT C 14, s. 6, nedan kallat 2008 års meddelande om referensräntor). För det första återkallades det ursprungliga beslutet på grund av att beräkningen av nämnda riskpremie inte var tillräckligt motiverad, och för det andra är enbart en hänvisning till tillämpliga bestämmelser, utan en angivelse av några uppgifter angående den ifrågavarande situationen som gör det möjligt att kontrollera relevansen i bedömningen, enligt rättspraxis otillräcklig, eftersom den inte gör det möjligt för tribunalen att kontrollera giltigheten av den tillämpade beräkningsmetoden för tillägget till räntorna.

41 I dupliken hävdade CAD dessutom att kommissionen hade gjort en översiktlig och sammanhängande granskning av den mekanism med återbetalningspliktiga lån som beviljats AFR, trots att det i själva verket var fråga om två åtskilda lån.

42 Kommissionen anser att talan inte kan bifallas på förevarande grunder.

b) Tribunalens bedömning

43 Enligt fast rättspraxis beror motiveringsskyldighet dess omfattning på den ifrågavarande rättsaktens beskaffenhet och på det sammanhang i vilket den har antagits. Av

motiveringen ska klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att EU-domstolen ges möjlighet att utföra sin prövning. Det krävs dock inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av ett beslut uppfyller kraven i artikel 296 FEUF inte ska ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och samtliga rättsregler på det ifrågavarande området. I synnerhet är kommissionen inte skyldig att ta ställning till samtliga argument som de berörda parterna har åberopat inför den utan det räcker med att den anger de omständigheter och rättsliga överväganden som har haft en avgörande betydelse för beslutets systematik (förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005 i mål T-349/03, Corsica Ferries France mot kommissionen, REG 2005, s. II-2197, punkterna 62–64 och där angiven rättspraxis).

44 När ett beslut har antagits mot bakgrund av omständigheter som är välkända för de berörda parterna, kan beslutet ges en kortfattad motivering (domstolens dom av den 26 november 1975 i mål 73/74, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique m.fl. mot kommissionen, REG 1975, s. 1491, punkt 31, svensk specialutgåva, volym 2, s. 525, och av den 30 september 2003 i mål C-301/96, Tyskland mot kommissionen, REG 2003, s. I-9919, punkterna 89 och 92).

45 Vidare utgör motiveringsskyldigheten enligt fast rättspraxis en väsentlig formföreskrift som ska särskiljas från frågan om huruvida motiveringen är hållbar, vilken ska hänföras till frågan om huruvida den omtvistade rättsakten är lagenlig i materiellt hänseende (domstolens dom av den 22 mars 2001 i mål C-17/99, Frankrike mot kommissionen, REG 2001, s. I-2481, punkt 35, och förstainstansrättens dom av den 12 november 2008 i mål T-406/06, Evropaïki Dynamiki mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 47, och av den 20 maj 2009 i mål T-89/07, VIP Car Solutions mot parlamentet, REG 2009, s. II-1403, punkt 63). De anmärkningar och argument som syftar till att bestrida att den ifrågavarande rättsakten är välgrundad saknar således verkan när de anförs som stöd för en grund angående en bristande eller otillräcklig motivering (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 12 september 2007 i mål T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies mot kommissionen, REG 2007, s. II-2911, punkt 79, och domen i det ovan i punkt 12 nämnda målet Biria, punkt 210).

Den första grunden i mål T-267/08

46 Regionen NPDC har i huvudsak gjort gällande att det angripna beslutet saknar motivering, eftersom det av beslutet framgår att kommissionen ansåg att de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna som CAD beviljat hade beviljats av kommunerna inom CAD.

47 Tribunalen konstaterar att eftersom det ursprungliga beslutet hade återkallats, kan regionen NPDC inte med framgång åberopa en avsaknad av motivering i detta för att kritisera det angripna beslutet. I skälen 16, 17 och 27 i det sistnämnda beslutet utpekas dessutom CAD på ett klart och otvetydigt sätt, och inte de däri ingående kommunerna, som den sammanslutning som beviljat en av de två omtvistade återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna. Talan kan således inte bifallas på förevarande grund.

Den andra grunden i mål T-279/08

48 Denna grund är uppdelad i två delar. Den första delen rör en otillräcklig motivering såvitt avser metoden för beräkning av stödets storlek. Den andra delen rör en bristande motivering till följd av att det gjordes en översiktlig och sammanhängande granskning av det stöd som beviljats AFR.

— Den första delen: Huruvida det föreligger en otillräcklig motivering när det gäller metoden för att beräkna stödets storlek

49 I det angripna beslutet anförde kommissionen följande beträffande dess metod för att beräkna stödets storlek:

”(49) När det gäller stöd som beviljas i form av krediter till företag i svårigheter, utgörs stödinslaget av differensen mellan den ränta som faktiskt tillämpas och den ränta till vilken det stödmottagande företaget skulle kunna ha erhållit samma kredit på den privata marknaden.

(50) I enlighet med 1997 års meddelande om referensräntor fastställde kommissionen de referensräntor som förväntas återspegla den genomsnittliga räntenivån på marknaden för lån med medel och lång löptid, vilka garanteras av normala säkerheter. I detta meddelande framhålls även att referensräntan är en miniminivå som kan ökas i situationer som medför särskilda risker, exempelvis när ett företag befinner sig i svårigheter eller det saknas sådana säkerheter som normalt begärs av bankerna. I sådana fall kan tillägget uppgå till 400 baspunkter eller högre. I 1997 års meddelande om referensräntor anges inte om skillnaderna i riskpremie kan kumuleras om olika risker beaktas. Även om en kumulering inte är utesluten, ska kommissionen i sitt beslut motivera den valda metoden för att kumulera olika riskpremier genom att göra en analys av förfarandet på finansmarknaderna. …

’(51) År 2004 genomförde en revisionsbyrå … en studie … för kommissionens räkning (nedan kallad studien). På grundval av en empirisk undersökning, identifierade studien de observerbara premierna på marknaden beträffande olika kategorier av risker i förhållande till företag eller transaktionen (vilka säkerställts genom olika säkerheter). Studien visar tydligt att förekomsten av flera olika slags risker samtidigt (låntagarens solvabilitet, säkerheter) beaktades genom tillägg till grundräntan.’

(52) Mot bakgrund av studien, förfinade kommissionen sitt tillvägagångssätt när det gäller beräkningen av stödinslaget i krediterna och detta fastställdes i 2008 års meddelande om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor … (nedan kallat 2008 års meddelande om referensräntor). Detta

meddelande återspeglar den metod som konstaterades i studien och föreskriver att olika tillägg ska göras till grundräntan, såväl med beaktande av företagets solvabilitet som de erbjudna säkerheterna.

(53) Det kan konstateras att fastställandet av stödinslaget i åtgärderna hänför sig till begreppet statligt stöd och såsom framgår av fast praxis från domstolen motsvarar ’begreppet statligt stöd en objektiv situation som ska bedömas vid tidpunkten då kommissionen antar sitt beslut.’

…

(54) Kommissionen anser följaktligen att den metod som är lämplig för att fastställa stödinslaget är den som framgår av 2008 års meddelande om referensräntor, och kommissionen har för avsikt att pröva åtgärderna i fråga mot bakgrund av detta meddelande.

(55) Enligt 2008 års meddelande om referensräntor innebär ett tillägg motsvarande 1 000 baspunkter att det är möjligt att utesluta förekomsten av ett statligt stöd såvitt avser ett företag i svårigheter som erbjuder en låg säkerhetsnivå.

(56) Såsom har visats i avdelning 5.1.3, anser kommissionen att AFR var ett företag i svårigheter vid tidpunkten då (stöd)åtgärderna beviljades. Kommissionen noterar även att det inte erbjöds någon säkerhet för de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna och att säkerhetsnivån således kan anses vara låg.

(57) Stödinslaget motsvarar således i princip skillnaden mellan basräntan med tillägg av 1 000 punkter och den ränta till vilken åtgärderna beviljades. Med beaktande av att kommissionen i sitt ursprungliga beslut av den 2 april 2008 ansåg att det tillämpliga tillägget uppgår till 800 baspunkter, att mottagaren av stödet inte har kritiserat detta beslut, att någon konkurrent till mottagaren inte heller har framfört tvivel rörande lagenligheten av det ursprungliga beslutet och med hänsyn till samtliga omständigheter i förevarande fall, anser kommissionen att tillägget inte ska ökas i det aktuella fallet.

(58) kommissionen konstaterar att stödinslaget uppgår till skillnaden mellan den tillämpliga referensräntan med det tillägget av 800 baspunkter och den ränta till vilken åtgärden beviljades."

50 Tribunalen konstaterar att kommissionens motivering av beräkningsmetoden för fastställandet av stödets storlek, tvärtemot vad CAD har påstått, inte inskränker sig till enbart en hänvisning till 2008 års meddelande om referensräntor och det ursprungliga beslutet. Det angripna beslutet innehåller nämligen en detaljerad beskrivning av den valda beräkningsmetoden, det vill säga en tillämpning av referensräntan jämte ett schablonmässigt tillägg kopplat till AFR:s svåra situation och avsaknaden av säkerheter som garanti för de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna.

51 För det första hänvisar den beräkningsmetod som kommissionen har redovisat till meddelande 97/C 273/03 om metoden för fastställande av referens- och diskonteringsränta (EGT C 273, s. 3, nedan kallat 1997 års meddelande om referensräntor) och 2008 års meddelande om referensräntor.

52 För det andra har det angripna beslutet motiverats genom en grundlig analys av AFR:s ekonomiska situation – varvid frågan huruvida denna bedömning är riktig utgör en separat fråga i förhållande till frågan om huruvida motiveringsskyldigheten har iakttagits – och avsaknaden av säkerheter.

53 När det för det tredje gäller motiveringen av tillägget till den tillämpliga referensräntan, med beaktande av en sammanläggning av riskerna med anledning av AFR:s ekonomiska situation och avsaknaden av säkerheter, hänvisar kommissionen i det angripna beslutet med tillämpning av tribunalens praxis (domen i det ovan i punkt 12 nämnda målet Biria, punkt 218) till en analys av praxis på finansmarknaderna, vilken genomfördes i oktober 2004 av en revisionsbyrå för kommissionens räkning med stöd av en empirisk undersökning avseende påvisbara premier på marknaden för olika kategorier av risker i förhållande till företag eller transaktioner.

54 Hänvisningen i skäl 57 i det angripna beslutet till det ursprungliga beslutet avser enbart, såsom komplement till uppgiften om att andra omständigheter i det aktuella fallet beaktades, att motivera kommissionens fastställelse av riskpremien till 800 baspunkter. Tribunalen anser att kommissionen har lämnat en tillräcklig motivering för fastställelse av riskpremien på denna nivå.

55 Härav följer att talan inte kan bifallas på den första delen av förevarande grund.

— Den andra delen: Huruvida det föreligger en bristande motivering avseende den ”översiktliga och sammanhängande” granskning som gjorts av de lån som beviljats AFR

56 Tribunalen konstaterar för det första att kommissionen vid redogörelsen för de aktuella stödåtgärderna i skäl 17 i det angripna beslutet har gjort en åtskillnad mellan de två återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna som beviljats dels av regionen NPDC, dels av CAD.

57 För det andra konstaterar tribunalen att även om det i skäl 16 i det angripna beslutet hänvisas till en ”sammanhängande återbetalningspliktig kredit” kan denna omständighet inte anses utgöra en bristande motivering. Det angavs nämligen i skäl 17 i det angripna beslutet dessutom att den kredit som CAD beviljat, enligt de uppgifter som de franska myndigheterna lämnat till kommissionen, var villkorat med att en liknande återbetalningspliktig kredit skulle beviljas av regionen NPDC på samma villkor.

58 Även om kommissionen i det angripna beslutet, för det tredje, gjorde en gemensam prövning avseende huruvida de ifrågavarande krediterna skulle kvalificeras som statligt stöd, avseende fastställandet av krediternas storlek och avseende fastställandet av huruvida krediterna var förenliga med den gemensamma marknaden, kan denna omständighet inte i sig utgöra ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten. Eftersom krediterna hade beviljats, dels på samma villkor, såvitt avser ränta, villkoren för återbetalning och avsaknaden av säkerheter, dels till samma mottagare, uppfyllde en gemensam motivering i förevarande fall det mål som eftersträvas med motiveringsskyldigheten, nämligen kravet på att det resonemang som den institution som antagit rättsakten fört ska framgå på ett klart och otvetydigt sätt, så att berörda personer har möjlighet att få kännedom om de skäl som ligger till grund för den vidtagna åtgärden och den behöriga domstolen kan utföra sin prövning.

59 Talan kan följaktligen inte bifallas på den andra delen av förevarande grund.

60 Mot bakgrund av det ovanstående, kan talan inte bifallas på någon del av den andra grunden i mål T-279/08 avseende ett åsidosättande av motiveringsskyldighet.

3. *Den andra grunden i mål T-267/08 och den första grunden i mål T-279/08: Åsidosättande av rätten till försvar, principen om ett kontradiktoriskt förfarande, likabehandlingsprincipen, principen om god förvaltningssed, principen om ett iakttagande av medlemsstaternas konstitutionella identitet och principen om skydd för berättigade förväntningar respektive åsidosättande av rätten till försvar och principen om ett kontradiktorisk förfarande*

a) Parternas argument

61 Regionen NPDC har gjort gällande att skyldigheten att iaktta rätten till försvar, som är tillämplig i samtliga förfaranden som inletts mot en person och som kan leda till antagandet av en rättsakt som går denne emot, gäller i förfaranden angående statligt stöd inte enbart till förmån för mottagaren av beslutet utan även till förmån för den lokala myndighet som beviljat stödet. Kommissionen har varken vänt sig till den permanenta kommittén vid NPDC:s regionstyrelse, vilken beslutade om att bevilja stödet, eller ordföranden för nämnda regionstyrelse, vilken är behörig att verkställa stödet. Republiken Frankrike har inte heller begärt förklaringar från dessa valda organ hos regionstyrelsen, eftersom kontakter endast har upprättats med den administrativa myndigheten vid regionstyrelsen. Dessutom har de beslutsfattande myndigheterna och de administrativa myndigheterna för regionen NPDC inte haft tillgång till handlingarna i ärendet och inte varit mottagare av vare sig rättegångshandlingarna, Republiken Frankrikes yttranden eller kommissionens frågor rörande det omtvistade stödet. Kommissionen borde antingen ha riktat sig direkt till regionen NPDC eller ha begärt att Republiken Frankrike officiellt skulle vända sig till dess legala företrädare, det vill säga ordföranden för regionstyrelsen, så att denne kunde delge kommissionen sina synpunkter.

62 Genom detta tillvägagångssätt har kommissionen åsidosatt principerna om god förvaltningssed och iakttagandet av medlemsstaternas konstitutionella identitet. Detta utgör ett åsidosättande av de lokala myndigheternas självständiga administration, som garanteras av den franska konstitutionen av den 4 oktober 1958.

63 Det förhållandet att det formella granskningsförfarandet inte återupptogs före antagandet av det angripna beslutet, trots att detta beslut grundar sig på en metod för beräkning av stödets storlek som skiljer sig från den metod som användes i det ursprungliga beslutet, utgör även ett åsidosättande av rätten till försvar, regionen NPDC:s rätt att erhålla information i egenskap av berörd person samt rätten att yttra sig. Även Republiken Frankrikes rätt till försvar har åsidosatts.

64 Vidare har kommissionen åsidosatt principen om berättigade förväntningar genom att i det angripna beslutet inte enbart grunda sig på nya omständigheter utan även på påståendet om att tillräckliga handlingar inte överlämnats till kommissionen från de franska myndigheterna vad gäller den rekonstruktionsplan som genomförts av AFR. Denna princip innebär enligt rättspraxis att kommissionens slutliga beslut inte får grunda sig på en avsaknad av omständigheter som parterna inte, mot bakgrund av de uppgifter som lämnats i det tillfälliga beslutet, har kunnat anse sig vara skyldiga att lämna. I förevarande fall har det inte ens förelegat något tillfälligt beslut, utan kommissionen har endast ersatt det ursprungliga beslutet med det angripna beslutet, utan att beakta några formkrav och med tillämpning av fullständig sekretess. Regionen NPDC har således i lika liten utsträckning som Republiken Frankrike kunnat inge sådan bevisning som för dem borde ha kunnat framstå som nödvändig.

65 Kommissionen har även åsidosatt principen om likabehandling av de parter som berörs av stödet, eftersom sökanden i samband med inledandet av förfarandet ansågs som berörd part i enlighet med artikel 108.2 FEUF, medan den lokala myndigheten som beviljat det stöd som berördes av klagomålet endast ansågs utgöra en berörd tredje man som inte hade rätt att delta i förfarandet.

66 CAD har kritiserat kommissionen för att inte ha samrått vare sig med regionen NPDC eller med bolaget AFR, trots att det följer av rättspraxis att skyldigheten att iaktta rätten till försvar innebär att berörda parter ska beredas tillfälle att framföra sina synpunkter och att yttra sig angående de handlingar som avges från unionens

administration även om det saknas några bestämmelser angående det aktuella förfarandet. Att enbart samråda med Republiken Frankrike är inte tillräckligt.

67 CAD har även hävdat att det finns anledning att pröva om redogörelsen för anmärkningarna var tillräckligt klart formulerad för att göra det möjligt för berörda parter att verkligen få kännedom om vilket beteende kommissionen klandrade dem för.

68 CAD har vidare gjort gällande att det förhållandet att det formella granskningsförfarandet inte återupptogs före antagandet av det angripna beslutet utgör ett åsidosättande av rätten till försvar, principen om ett kontradiktoriskt förfarande och rätten att yttra sig till kommissionen. CAD har inte haft möjlighet att framföra sina synpunkter, eftersom kommissionen inte underrättade detta organ om att den prövade de omtvistade krediterna på nytt och att den tillämpade en annan metod för beräkning av stödet än den som låg till grund för det ursprungliga beslutet.

69 Kommissionen har hävdat att sökandenas argument saknar grund.

b) Tribunalens bedömning

70 Enligt fast rättspraxis utgör iakttagandet av rätten till försvar i alla förfaranden som inleds mot en person och som kan leda till en rättsakt som går denna person emot en grundläggande unionsrättslig princip som ska säkerställas även i avsaknad av reglering av förfarandet. Denna princip förutsätter att den berörda personen har getts tillfälle att från och med det administrativa stadiet av förfarandet på ett ändamålsenligt sätt framföra sina synpunkter på huruvida de omständigheter, anmärkningar och förhållanden som kommissionen har åberopat verkligen föreligger och är relevanta (domstolens dom av den 10 juli 1986 i mål 234/84, Belgien mot kommissionen,

REG 1986, s. 2263, punkt 27, och förstainstansrättens dom av den 30 mars 2000 i mål T-65/96, Kish Glass mot kommissionen, REG 2000, s. II-1885, punkt 32).

71 När det gäller sådana rättigheter som tillkommer organ under statlig nivå som har beviljat statligt stöd, erinrar tribunalen om att det administrativa förfarandet i fråga om statligt stöd endast inleds gentemot den berörda medlemsstaten. Det är endast den berörda medlemsstaten som – i egenskap av mottagare av det angripna beslutet – kan göra gällande en rätt till försvar (förstainstansrättens dom av den 1 juli 2009 i mål T-291/06, Operator ARP mot kommissionen, REG 2009, s. II-2275, punkt 35). Organ under statlig nivå som beviljar stöd, såsom sökandena, liksom de stödmottagande företagen och deras konkurrenter anses endast vara berörda av detta förfarande i den mening som avses i artikel 108.2 FEUF (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 16 december 1999, Acciaierie di Bolzano mot kommissionen, REG 1999, s. II-3927, punkt 42).

72 Det följer dessutom av fast rättspraxis att kommissionen under den fas av granskningen som avses i artikel 108.2 FEUF ska uppmana berörda parter att inge yttranden (domstolens dom av den 19 maj 1993 i mål C-198/91, Cook mot kommissionen, REG 1993, s. I-2487, punkt 22, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-201, av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, Matra mot kommissionen, REG 1993, s. I-3203, punkt 16, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-213, av den 2 april 1998 i mål C-367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I-1719, punkt 59).

73 I fråga om denna skyldighet har domstolen funnit att offentliggörandet av ett meddelande i *Europeiska unionens officiella tidning* är ett lämpligt sätt att informera alla berörda parter om att ett förfarande inletts (domstolens dom av den 14 november 1984 i mål 323/82, Intermills mot kommissionen, REG 1984, s. 3809, punkt 17; svensk specialutgåva, volym 7, s. 685), och att syftet med meddelandet uteslutande är att från de berörda parterna få alla uppgifter som kan vägleda kommissionen i dess framtida handlande (domstolens dom av den 12 juli 1973 i mål 70/72, kommissionen mot Tyskland, REG 1973, s. 813, punkt 19, svensk specialutgåva, volym 2, s. 117, och förstainstansrättens dom av den 22 oktober 1996 i mål T-266/94, Skibsværftsforeningen m.fl. mot kommissionen, REG 1996, s. II-1399, punkt 256).

74 Denna rättspraxis tillskriver huvudsakligen berörda parter rollen som informationskälla för kommissionen i det administrativa förfarandet enligt artikel 108.2 FEUF. Av detta följer att berörda parter, tvärtemot den rätt till försvar som tillerkänns personer mot vilka ett förfarande har inletts, bara har rätt att delta i det administrativa förfarandet på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet (förstainstansrättens dom av den 25 juni 1998 i de förenade målen T-371/94 och T-394/94, British Airways m.fl. mot kommissionen, REG 1998, s. II-2405, punkterna 59 och 60, och av den 6 mars 2003 i de förenade målen T-228/99 och T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale mot kommissionen, REG 2003, s II-435, punkt 125).

75 Berörda parter kan följaktligen inte åberopa att principen om god förvaltningssed har åsidosatts på den grunden att kommissionen inte har uppmanat dem personligen att yttra sig i fråga om granskningsförfarandet av stödet (förstainstansrättens dom av den 31 maj 2006 i mål T-354/99, Kuwait Petroleum (Nederland) mot kommissionen, REG 2006, s. II-1475, punkt 82). Kommissionen har heller inte någon skyldighet att till de berörda parterna översända synpunkter eller uppgifter som den erhållit från regeringen i den berörda medlemsstaten.

76 I förevarande fall har sökandena gjort gällande att kommissionen har åsidosatt deras rätt till försvar, principen om ett kontradiktoriskt förfarande och kravet på iakttagande av god förvaltningssed på grund av att den, för det första, inte riktade en begäran om förklaringar direkt till sökandena eller begärde att Republiken Frankrike skulle vända sig till deras legala företrädare för att denne skulle kunna framföra sina yttranden, för det andra, inte medgav dem tillgång till handlingarna i ärendet och, för det tredje, på grund av att sökandena inte var mottagare av rättegångshandlingarna, yttrandena från Republiken Frankrike eller kommissionens frågor angående de omtvistade stöden.

77 CAD har även gjort gällande att, förutom att dess egen rätt till försvar åsidosattes, även regionen NPDC:s rätt till försvar och stödmottagarens, AFR, rätt till försvar har åsidosatts på grund av att de inte gavs tillfälle att framföra sina synpunkter. På denna punkt påpekar tribunalen att CAD endast har ett intresse av att få saken prövad vad gäller iakttagandet av sina egna processuella rättigheter (se, analogt,

förstainstansrättens beslut av den 30 april 2001 i mål T-41/00, British American Tobacco International (Holdings mot kommissionen, REG 2001, s. II-1301, punkterna 18 och 19, och förstainstansrättens dom av den 8 oktober 2008 i mål T-411/06, Sogelma mot AER, REG 2008, s. II-2771, punkt 101). Eftersom CAD saknar ett berättigat intresse av att få saken prövad vad gäller regionen NPDC:s och stödmottagarens rätt till försvar, kan argumentet angående ett åsidosättande av nämnda rättigheter inte upptas till sakprövning i den mån det framförs av CAD.

78 Det följer av den rättspraxis som omnämnts ovan i punkterna 70–75 att berörda parter, såsom sökandena, inte kan åberopa en rätt till försvar som sådan, utan enbart har en rätt att yttra sig och delta i förfarandet på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Påståendena om ett åsidosättande av rätten till försvar, principen om ett kontradiktoriskt förfarande och kravet på iakttagande av god förvaltningssed som framförts av sökandena ska således enbart prövas vad avser åsidosättandet av sökandenas rätt att yttra sig och delta i förfarandet.

79 Tribunalen konstaterar att kommissionen för samtliga berörda parter har tillkännagivit inledandet av ett förfarande genom att den 27 oktober 2007 i *Europeiska unionens officiella tidning* publicera en anmodan att inkomma med yttranden i enlighet med artikel 88.2 EG rörande ett förfarande angående icke anmält statligt stöd som genomförts av Republiken Frankrike till förmån för AFR. Anmodan bestod i ett offentliggörande av beslutet att inleda ett förfarande och en sammanfattning av detta.

80 Vad gäller CAD:s påstående att redogörelsen för anmärkningarna inte var tillräckligt klart formulerad för att göra det möjligt för berörda parter att verkligen få kännedom om vilket beteende kommissionen klandrade dem för, påpekar tribunalen att enligt artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] (EGT L 83, s. 1) får kommissionens beslut att inleda det formella granskningsförfarandet vara begränsat till att innehålla en sammanfattning av de relevanta sak- och rättsfrågorna och en preliminär bedömning av huruvida den statliga åtgärden utgör stöd samt till att ange de skäl som ger upphov till tvivel

beträffande åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden (förstainstansrättens dom av den 23 oktober 2002 i de förenade målen T-269/99, T-271/99 och T-272/99, Diputación Foral de Guipúzcoa m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. II-4217, punkt 104, och av den 22 oktober 2008 i de förenade målen T-309/04, T-317/04, T-329/04 och T-336/04, TV 2/Danmark m.fl. mot kommissionen, REG 2008, s. II-2935, punkt 138).

81 Beslutet att inleda förfarandet ska således göra det möjligt för berörda parter att delta på ett verksamt sätt i det formella granskningsförfarandet, under vilket de ska ha möjlighet att lägga fram sina synpunkter. Det är i detta avseende tillräckligt att berörda parter får kännedom om kommissionens skäl att preliminärt bedöma den ifrågavarande åtgärden som nytt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden (förstainstansrättens dom av den 30 april 2002 i de förenade målen T-195/01 och T-207/01, Government of Gibraltar mot kommissionen, REG 2002, s. II-2309, punkt 138, och domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Diputación Foral de Guipúzcoa m.fl. mot kommissionen, punkt 105).

82 I förevarande fall har kommissionen i beslutet att inleda ett förfarande klart angett skälen på grundval av vilka den drog den provisoriska slutsatsen att de ifrågavarande återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna utgjorde statligt stöd (skälen 8–15 i beslutet att inleda ett förfarande) samt de skäl som låg till grund för kommissionens bedömning att det förelåg tvivel angående huruvida stöden kunde anses förenliga med den gemensamma marknaden (skälen 16–20 i nämnda beslut).

83 När det gäller regionen NPDC:s och CAD:s argument angående det förhållandet att det formella granskningsförfarandet inte återupptogs efter det att det ursprungliga beslutet hade återkallats, påpekar tribunalen att enligt rättspraxis kan ett förfarande som syftar till att ersätta en rättsstridig rättsakt återupptas i precis det skede där rättsstridigheten inträffade, utan att kommissionen är skyldig att börja om förfarandet i ett tidigare skede än precis från detta skede (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 3 oktober 2000 i mål C-458/98 P, Industrie des poudres sphériques mot

rådet, REG 2000, s. I-8147, punkt 82 och där angiven rättspraxis, och förstainstansrättens dom av den 9 juli 2008 i mål T-301/01, Alitalia mot kommissionen, REG 2008, s. II-1753, punkterna 99 och 142). I förevarande fall hänför sig den otillräckliga motivering som ledde till ett återkallande av det ursprungliga beslutet inte till inledandet av förfarandet, vilket inte är behäftat med någon rättsstridighet. Eftersom kommissionen förfogade över de uppgifter som var nödvändiga för att göra den nya bedömning som krävdes enligt domen i det ovan i punkt 12 nämnda målet Biria vad gäller beräkningen av riskpremien, hade kommissionen således inte någon skyldighet att återuppta utredningen av ärendet från början.

84 Eftersom sökandenas rätt att yttra sig och delta i förfarandet hade iakttagits i samband med antagandet av det ursprungliga beslutet, medförde återkallandet av detta beslut på grund av en otillräcklig motivering och antagandet av ett nytt beslut för att ersätta detta inte ett krav på att det formella granskningsförfarandet skulle återupptas. Även om det antas att regionen NPDC:s anmärkning om att Republiken Frankrikes rätt till försvar har åsidosatts skulle kunna upptas till prövning, konstaterar tribunalen att detta organ inte har åberopat någon omständighet som skulle kunna visa att det förhållandet att det formella granskningsförfarandet inte återupptogs utgjorde ett sådant åsidosättande.

85 Det förhållandet att ytterligare omständigheter tillkommit i det angripna beslutet rörande de omstruktureringsåtgärder som vidtagits av AFR, kan inte påverka detta konstaterande. Såsom kommissionen har framhållit, syftar ett sådant tillägg till att på ett mer detaljerat sätt besvara de argument som sökandena anfört i samband med sina överklaganden. Det kan således inte med giltig verkan hävdas att ett tillägg av kompletterande omständigheter strider mot sökandenas rätt att yttra sig, eftersom ett sådant tillägg tvärtom är ägnat att säkerställa denna rättighet. Under alla omständigheter har sökandena inte åberopat någon omständighet som framstår som sådan att den, för det fall kommissionen skulle ha beaktat den, skulle ha ändrat kommissionens slutsats i det angripna beslutet. För att ett sådant åsidosättande av rätten till försvar ska leda till en ogiltigförklaring, är det nödvändigt att förfarandet skulle ha fått en annan utgång om rättsstridigheten i fråga inte hade förelegat (domstolens dom av den 11 november 1987 i mål 259/85, Frankrike mot kommissionen, REG 1987, s. 4393, punkterna 12 och 13, och av den 14 februari 1990 i mål C-301/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1990, s. I-307, punkterna 30 och 31, svensk specialutgåva, volym 10, s. 303).

86 Av det ovanstående följer att kommissionen inte har åsidosatt vare sig sökandenas rätt att yttra sig eller delta i förfarandet eller kravet på iakttagandet av god förvaltningssed eller principen om ett kontradiktoriskt förfarande.

87 Tribunalen godtar inte heller region NPDC:s grund angående ett åsidosättande av likabehandlingsprincipen. När det gäller granskning av statligt stöd, har nämligen organ under statlig nivå som beviljar stöd, såsom sökandena, samma processuella rättigheter som eventuella klagande. Dessa anses enbart vara berörda av detta förfarande, vilket innebär att kommissionen inte är skyldig att inleda ett kontradiktorisk förfarande med dem (domen i det ovan i punkt 72 nämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 59, och förstainstansrättens dom av den 12 december 2006 i mål T-95/03, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid och Federación Catalana de Estaciones de Servicio mot kommissionen, REG 2006, s. II-4739, punkt 140).

88 När det gäller regionen NPDC:s grund som avser iakttagandet av medlemsstaternas konstitutionella identitet, erinrar tribunalen om att det inte kan uteslutas att ett organ under statlig nivå har en sådan rättslig och faktisk ställning som gör att den är så självständig i förhållande till centralregeringen i en medlemsstat att det är detta organ, och inte centralregeringen, som genom de åtgärder som den vidtar har ett avgörande inflytande när det gäller att bestämma över företagens politiska och ekonomiska miljö (domstolens dom av den 6 september 2006 i mål C-88/03, Portugal mot kommissionen, REG 2006, s. I-7115, punkt 58, och av den 11 september 2008 i de förenade målen C-428/06–C-434/06, Unión General de Trabajadores de la Rioja m.fl., REG 2008, s. I-6747, punkt 48). I förfarandet för kontroll av statligt stöd har andra berörda än den berörda medlemsstaten endast en sådan roll som den som har redogjorts för ovan i punkt 74. Dessa kan därvid inte själva göra anspråk på ett sådant kontradiktoriskt förfarande med kommissionen som det som har inletts till förmån för nämnda medlemsstat (domstolens dom av den 24 september 2002 i de förenade målen C-74/00 P och C-75/00 P, Falck och Acciaierie di Bolzano mot kommissionen, REG 2002, s. I-7869, punkt 82). Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

89 Slutligen finner tribunalen att inte heller regionen NPDC:s påstående om ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar förmår övertyga.

90 Det följer av rättspraxis att kommissionen under granskningsförfarandet avseende ett statligt stöd ska beakta de berättigade förväntningar som uppgifter i beslutet att inleda granskningsförfarandet kan ha gett upphov till (förstainstansrättens dom av den 5 juni 2001 i mål T-6/99, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi mot kommissionen, REG 2001, s. II-1523, punkt 126). Kommissionen ska också ta hänsyn till eventuella berättigade förväntningar genom att inte grunda sitt slutliga beslut på att uppgifter, vilka de berörda parterna med hänsyn till vad kommissionen angett i beslutet att inleda granskningsförfarandet inte ansåg sig behöva inge, saknas (förstainstansrättens dom av den 12 september 2007 i mål T-25/04, González y Díez mot kommissionen, REG 2007, s. II-3121, punkt 125).

91 I skäl 18 i beslutet att inleda förfarandet anges följande:

”I detta skede tvivlar kommissionen på att villkoren enligt riktlinjerna för att ett omstruktureringsstöd ska anses förenligt är uppfyllda. Kommissionen framhåller härvid följande punkter:

— De franska myndigheterna har inte ingett någon omstruktureringsplan till kommissionen i enlighet med punkterna 34–37 i riktlinjerna.

— Kommissionen har inte underrättats om några kompenserande åtgärder i syfte att förhindra en alltför stor snedvridning av konkurrensen till följd av stödet (punkterna 38–42 i riktlinjerna).”

92 Beslutet att inleda förfarandet innehåller således uppgifter som visar att kommissionen tvivlade på att de ifrågavarande åtgärderna var förenliga med hänsyn till att det saknades en omstruktureringsplan i enlighet med punkterna 34–37 i kommissionens meddelande om gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EUT C 244, 2004, s. 2) (nedan kallade riktlinjerna).

93 De berörda parterna och Republiken Frankrike var således medvetna om att de var tvungna att visa att det förelåg en sådan omstruktureringsplan – ett krav för beviljandet av stödet – för att det beviljades stödet skulle anses förenligt. Principen om skydd för berättigade förväntningar kan således inte ha åsidosatts på denna punkt.

94 Av det ovanstående följer att talan inte kan bifallas på någon av de aktuella grunderna.

4. *Den tredje grunden i mål T-267/08: Huruvida det föreligger en uppenbart oriktig bedömning på grund av att den särskilda rättsliga formen på det organ som beviljat stödet inte beaktats*

a) Parternas argument

95 Regionen NPDC har gjort gällande att avsaknaden av en motivering angående det förhållandet att CAD i egenskap av offentligt organ beviljade AFR ett stöd visar att det föreligger en felaktighet vad avser det välgrundade i motiveringen i det angripna beslutet. Kommissionen ansåg felaktigt att stödet hade beviljats av kommunerna inom CAD, vilket innebär att kommissionen inte beaktade den särskilda rättsliga formen

på det organ som beviljade stödet. Kommissionen underlät att pröva hälften av det beviljade stödet, varvid den särskilda finansieringsmetoden inte granskades, trots att följderna av stödet inte kan separeras från stödets finansiering.

96 Kommissionen har bestritt regionen NPDC:s argument.

b) Tribunalens bedömning

97 Eftersom det ursprungliga beslutet har återkallats, kan sökanden inte med framgång göra gällande att detta beslut innehåller en uppenbart oriktig bedömning när det gäller fastställandet av identiteten beträffande en av de aktörer som beviljat stöden. Även om detta argument skulle ha framförts mot det angripna beslutet, i vilket det bland annat i skälen 16, 17 och 27 angavs att CAD var det regionala organ som hade beviljat en av de omtvistade återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna, har kommissionen i nämnda beslut inte gjort någon uppenbart oriktig bedömning.

98 Argumentet att den särskilda finansieringsmetoden för det stöd som CAD beviljat inte beaktades är ett separat argument i förhållande till det aktuella argumentet och det sammanfaller med det argument som framförts i den fjärde grundens första del i mål T-267/08. Detta argument kommer att prövas i samband med denna grund.

99 Härav följer att talan inte kan bifallas på den grunden att CAD:s särskilda rättsliga form inte har beaktats.

5. *Den första delen av den fjärde grunden i mål T-267/08 och den fjärde grunden i mål T-279/08: Huruvida det föreligger en oriktig bedömning beträffande medlens ursprung respektive en oriktig bedömning beträffande begreppet statliga medel*

a) Parternas argument

100 Regionen NPDC har gjort gällande att kommissionen har gjort en oriktig bedömning när det gäller ursprunget till de ifrågavarande medlen, eftersom medlen inte härrör från kommunerna inom CAD, såsom kommissionen har påstått i det ursprungliga beslutet, utan från CAD som sådant, vilket utgör ett offentligt organ för kommunalt samarbete. Kommissionen ansåg således felaktigt att den kredit som CAD beviljade härrörde från statliga medel, trots att kommunala samarbetsorgan förfogar över egna medel. Dessa medel härrör delvis från obligatoriska avgifter vilka har karaktär av skatt eller liknar skatt och delvis från tjänster av ekonomisk art som tillhandahålls av dessa offentliga organ.

101 Regionen NPDC, vilken grundar sig på artiklarna L. 4331-1–L. 4331-3 i den allmänna lagen om lokala myndigheter i Frankrike där det fastställs vilka intäkter som regionerna förfogar över, har framhållit att det stöd som regionen själv beviljade även härrör från medel som inte uteslutande utgör skattemedel eller medel av skatteliknande art.

102 Regionen NPDC har även kritiserat kommissionen för att i det angripna beslutet ha dragit slutsatsen att staten var ansvarig för de krediter som hade beviljats AFR enbart på grund av att de hade beviljats av lokala myndigheter. Enligt rättspraxis är kommissionen emellertid skyldig att göra en prövning i det enskilda fallet avseende ansvarskriteriet, vilket den inte gjorde, eftersom den ansåg att de ifrågavarande krediterna hade beviljats av kommunerna inom CAD.

103 CAD har hävdat att de kommunala samarbetsorganen förfogar över ett stort antal olika medel, däribland separata intäkter från olika skatter och avgifter, såsom intäkter från deras tillgångar, såväl fast som lös egendom, de medel som de erhåller från offentliga förvaltningar, från föreningar och från enskilda som vederlag för tillhandahållna tjänster och inkomster i form av mottagna donationer och legat. Dessa intäkter, som inte härrör från obligatoriska skatter och avgifter enligt statlig lagstiftning, utgör inte statliga medel. Kommissionen borde ha granskat ursprunget till dessa medel som använts för att finansiera den återbetalningspliktiga krediten i syfte att fastställa om denna kredit hade finansierats genom statliga medel eller genom andra medel från CAD.

104 CAD har även gjort gällande att den beviljade återbetalningspliktiga krediten inte utgör en ytterligare belastning för detta organ utan en framtida intäkt, eftersom det rör sig om ett återbetalningspliktigt penninglån som löper med 4,08 procents ränta, vilket motsvarade gemenskapens referensränta vid tidpunkten för beviljandet.

105 Kommissionen har bestritt de aktuella grunderna.

b) Tribunalens bedömning

106 Det ska inledningsvis erinras om följande. Enligt domstolens praxis måste samtliga fyra kumulativa villkor som anges i artikel 107.1 FEUF vara uppfyllda för att en åtgärd ska anses utgöra statligt stöd, i den mening som avses i fördraget. För det första måste det röra sig om en statlig åtgärd eller en åtgärd som vidtas med hjälp av statliga medel. För det andra måste denna åtgärd kunna påverka handeln mellan medlemsstaterna. För det tredje ska mottagaren av stödet gynnas härigenom. För det fjärde ska åtgärden snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen (se domstolens dom av den 17 november 2009 i mål C-169/08, Presidente del Consiglio dei Ministri, REG 2009, s. I-10821, punkt 52 och där angiven rättspraxis).

107 Sökandena har genom förevarande grunder bestritt att det första av dessa kriterier är uppfyllt. Enligt detta kriterium krävs för att fördelar ska anses vara stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF att de tilldelas direkt eller indirekt med hjälp av statliga medel och att de kan tillskrivas staten (domstolens dom av den 15 juli 2004 i mål C-345/02, Pearle m.fl., REG 2004, s. I-7139, punkt 35 och där angiven rättspraxis, förstainstansrättens dom av den 26 juni 2008 i mål T-442/03, SIC mot kommissionen, REG 2008, s. II-1161, punkt 93 och där angiven rättspraxis).

108 En åtgärd som finansieras av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel behöver inte nödvändigtvis beslutas av medlemsstaten som centralmakt. Den kan även beslutas av ett organ på lägre nivå. En åtgärd som vidtagits av en lokal myndighet kan enligt fast rättspraxis utgöra ett stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (domstolens dom av den 14 oktober 1987 i mål 248/84, Tyskland mot kommissionen, REG 1987, s. 4013, punkt 17, och domen i det ovan i punkt 88 nämnda målet Portugal mot kommissionen, punkt 55). Med andra ord omfattas åtgärder som vidtas av organ under statlig nivå (decentraliserade, federala, regionala eller andra) i medlemsstaterna, oberoende av deras rättsliga ställning och benämning, på samma sätt som åtgärder som vidtas av den federala makten eller centralmakten, av tillämpningsområdet för artikel 107.1 FEUF när villkoren i denna bestämmelse är uppfyllda (förstainstansrättens dom av den 6 mars 2002 i de förenade målen T-103/00 och T-92/00, Diputación Foral de Álava m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. II-1385, punkt 57).

109 När det gäller begreppet statliga medel framgår det av domstolens praxis att artikel 107.1 FEUF omfattar alla likvida medel som myndigheterna faktiskt kan använda för att stödja företag och att det inte är relevant huruvida dessa medel permanent ingår bland statens tillgångar. Även om de aktuella beloppen inte permanent disponeras av staten, är det förhållandet att de fortlöpande kontrolleras av staten och således kan disponeras av behöriga nationella myndigheter följaktligen tillräckligt för att de ska kunna anses utgöra statliga medel (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 16 maj 2000 i mål C-83/98 P, Frankrike mot Ladbroke Racing och

kommissionen, REG 2000, s. I-3271, punkt 50, och av den 16 maj 2002 i mål C-482/99, Frankrike mot kommissionen, REG 2002, s. I-4397, punkt 37).

110 Det följer av den rättspraxis som nämns ovan i punkt 108 att det förhållandet, att krediterna hade beviljats av regionen NPDC och CAD, det vill säga av lokala myndigheter och inte av centralmakten, inte i sig är en sådan omständighet som medför att åtgärderna inte omfattas av artikel 107.1 FEUF. Villkoret att de berörda medlen ska tillskrivas staten är således uppfyllt.

111 Det följer vidare av den rättspraxis som omnämnts ovan i punkt 109 att den eventuella finansieringen av de omtvistade åtgärderna genom regionen NPDC:s och CAD:s egna medel, vilka inte utgör skattemedel eller skatteliknande medel, inte heller kan medföra att nämnda åtgärder inte ska kvalificeras som statligt stöd. Det avgörande kriteriet när det gäller statliga medel är om medlen kontrolleras av staten, och artikel 107.1 FEUF omfattar alla penningmedel, oberoende av om de härrör från obligatoriska skatter och avgifter eller inte, som den offentliga sektorn faktiskt kan använda för att stödja företag.

112 Tribunalen godtar inte heller CAD:s argument att den beviljade krediten inte utgör en belastning utan en framtida intäkt på grund av att det rör sig om ett återbetalningspliktigt penninglån som löper med ränta. Den ränta som ett företag kan vara skyldigt att betala som ersättning för ett lån kan nämligen inte helt och hållet förta verkan av den fördel som nämnda företag har beviljats (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 29 juni 1999 i mål C-256/97, DM Transport, REG 1999, s. I-3913, punkt 21). Det är visst fråga om en belastning för CAD:s budget, eftersom detta organ hade kunnat erhålla en bättre avkastning om det hade lånat ut beloppet till normala marknadsvillkor eller om det hade placerat eller investerat beloppet på annat sätt. I ett sådant fall består stödet av skillnaden mellan den ränta som skulle ha betalats om en räntesats motsvarande normala marknadsvillkor hade tillämpats och den räntesats som faktiskt betalas (förstainstansrättens dom av den 30 april 1998 i mål T-16/96, Cityflyer Express mot kommissionen, REG 1998, s. II-757, punkt 53). Rättsenligheten av kommissionens bedömning beträffande förekomsten av en sådan fördel för stödmottagaren, mot bakgrund av den räntesats som tillämpades och AFR:s

ekonomiska situation, kommer att prövas för sig i samband med den femte grunden i mål T-267/08, vilken avser en oriktig bedömning såvitt avser AFR:s fördel av de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna.

113 Slutligen påpekar tribunalen att eftersom det ursprungliga beslutet hade återkallats, kan CAD inte med framgång göra gällande att detta beslut innehåller en felaktighet vad gäller fastställandet av identiteten beträffande en av de aktörer som beviljat stöden. Även om detta argument skulle ha framförts mot det angripna beslutet, i vilket det bland annat i skälen 16, 17 och 27 angavs att CAD var det regionala organ som hade beviljat en av de omtvistade återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna, har kommissionen i nämnda beslut inte gjort någon oriktig bedömning när det gäller finansieringen av den omtvistade åtgärden.

114 Härav följer att talan inte kan bifallas vare sig på den första delen av den fjärde grunden i mål T-267/08 eller på den fjärde grunden i mål T-279/08, enligt vilka det påstås föreligga en oriktig bedömning beträffande medlens ursprung respektive en oriktig bedömning beträffande begreppet statliga medel.

6. *Den andra delen av den fjärde grunden i mål T-267/08 och den tredje grunden i mål T-279/08: Huruvida AFR felaktigt har kvalificerats som ett företag i svårigheter respektive huruvida det har skett en felaktig bedömning avseende begreppet företag i svårigheter*

a) Parternas argument

115 Regionen NPDC har gjort gällande att kommissionen har gjort en felaktig bedömning genom att kvalificera AFR som ett företag i svårigheter i den mening som avses i punkt 10 a i riktlinjerna och alternativt i den mening som avses i punkt 11 i nämnda riktlinjer.

116 Vid kvalificeringen av AFR som ett företag i svårigheter i den mening som avses i punkt 10 a i riktlinjerna, inskränkte kommissionen sin bedömning till AFR:s finansiella resultat enligt den tabell som återgetts i skäl 15 i det angripna beslutet och som omfattar perioden 31 december 2001–31 december 2004, trots att stödet beviljades först den 4 juli 2005. Kommissionen beaktade inte de första positiva resultaten från den plan för nysatsning som utarbetats av AFR, vilka för övrigt märktes redan från och med första halvåret 2005, då krediten beviljades. Omsättningen var således 45 miljoner euro den 31 december 2005, vilket utgör nästan en fördubbling jämfört med föregående verksamhetsår, då omsättningen uppgick till 22,7 miljoner euro. Förlusterna hade minskat från 14,3 miljoner euro den 31 december 2003 till 8,1 miljoner euro den 31 december 2005. Tolv leveransavtal hade ingåtts under perioden 4 mars 2004–30 juni 2005, till ett sammanlagt värde av 61 608 790 euro. Det sammanlagda värdet av dessa avtal motsvarade 31 805 650 euro under första halvåret 2005. Kommissionen beaktade inte alls dynamiken i denna nysatsning eller det förhållandet att den minskade omsättningen år 2004 berodde på en strategi att ta nya positioner på marknaden för de mest tekniska tågvagnarna med det högsta mervärdet.

117 Denna omstruktureringsplan presenterades på ett detaljerat sätt för kommissionen av de franska myndigheterna i en skrivelse av den 24 oktober 2006. Om kommissionen ansåg att den inte hade tillräckliga uppgifter beträffande planens innehåll, borde kommissionen har begärt ytterligare upplysningar på denna punkt i enlighet med den utredningsbehörighet som kommissionen har enligt förordning nr 659/1999. Kommissionen har generellt genomfört en utredning till företagets nackdel, varvid den inte beaktade några omständigheter som kan visa att AFR vid tidpunkten för beviljandet av de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna inte var ett företag i svårigheter.

118 Regionen NPDC har framhållit att detta organ och CAD beviljade de aktuella återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna på grund av dynamiken i nysatsningen, vilket framgår av de diskussioner som fördes vid detta tillfälle inom dessa organ. Kommissionens förklaring att de omtvistade krediterna inte var förenliga med bestämmelserna i fördraget, trots att dessa krediter syftade till att öka konkurrenskraften för ett innovativt företag som utvecklar framtidsprodukter, innebär att det angripna beslutet inte beaktade de mål som framhölls av kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor, när kommissionen den 7 juli 2008 presenterade den lagstiftning

som blev kommissionens förordning (EG) nr 800/2008 av den 6 augusti 2008 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna [107 FEUF och 108 FEUF] (EUT L 214, s. 3) (nedan kallad allmän gruppundantagsförordning), vilken hade till syfte att tillåta medlemsstaterna att bevilja stöd för att säkerställa arbetsplatser, konkurrenskraft och miljöskydd utan något ingripande från kommissionen.

119 Regionen NPDC har påpekat att kommissionen inte gjorde någon bedömning av det ekonomiska och konkurrensmässiga sammanhang i vilket AFR utvecklades vid tidpunkten för beviljandet av de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna och i synnerhet av utvecklingsperspektivet inom sektorn för transport av vägfordon på järnväg. Regionen NPDC har grundat sig dels på en studie som genomförts av föreningen ”route roulante 2006 ” (rullande landsväg 2006) av den 8 september 2005, av vilken det framgår att AFR skulle kunna delta i ett projekt rörande en järnvägsmotorväg bland annat på grund av det lägre priset på dess produkter, dels på en studie som genomförts av AFR och som visar detta företags ansträngningar för att förbättra den tekniska kvalitén och för att sänka tillverkningskostnaderna för sina produkter.

120 Kommissionen har inte heller beaktat det förhållandet att AFR beviljades ett stöd på 1,5 miljoner euro från den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) den 5 november 2004, varvid den första utbetalningen skedde i november 2005, vilket inte hade kunnat ske om det hade fastställts att AFR uppvisade sådana kännetecken som karaktäriserar ett företag i svårigheter, i den mening som avses i unionens konkurrensrätt.

121 Enligt regionen NPDC har kommissionen även gjort en oriktig bedömning genom att alternativt kvalificera AFR som ett företag i svårigheter i den mening som avses i punkt 11 i riktlinjerna, eftersom samtliga relevanta indikationer inte beaktades.

122 Regionen NPDC har slutligen hävdat att ersättandet av det ursprungliga beslutet med det angripna beslutet bekräftar att kommissionen under det administrativa

förfarandet gjorde en ofullständig bedömning av det ekonomiska sammanhang i vilket de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna beviljades. Antagandet av det angripna beslutet kunde inte läka rättsstridigheten i det ursprungliga beslutet, eftersom kommissionen inte vidtog någon ny tillräckligt djupgående och detaljerad prövning av relevanta omständigheter utan nöjde sig med att enbart ”täppa till” svagheterna i en bristfällig bedömning.

123 CAD har hävdat att kommissionen inte tog sig tid att bedöma det allmänna ekonomiska sammanhang i vilket dess ingripande genomfördes, vilket kännetecknades av bristande betalningsförmåga för flera industrier inom metallsektorn. Detta organ har framhållit att regionen NPDC var föremål för en klassificering som mål 2-område enligt de bestämmelser som var tillämpliga på strukturfonderna för åren 2000–2006, vilket är ett område som har strukturella svårigheter och behöver understödjas genom statliga stöd för ekonomisk och social omställning.

124 CAD har även gjort gällande att AFR vid beviljandet av krediten bedrev en betydande kommersiell verksamhet. AFR presenterade leveransavtal för CAD som motsvarade ett värde av 30 398 301 euro för denna period. Bolaget uppfyllde således inte kriterierna för ett företag i svårigheter.

125 En omstruktureringsplan för företaget AFR utarbetades och presenterades av de franska myndigheterna för kommissionen i två skrivelser daterade den 27 april 2006 respektive den 24 oktober 2006. Denna plan grundade sig bland annat på att bolaget skulle ta nya positioner på marknaden för mer tekniska tågvagnar, vilka har ett större mervärde. Denna strategi förklarar den tillfälligt minskade omsättningen som konstaterades år 2004. Vidare innebar planen att bolagets underskott minskades år 2005 genom en ökning av omsättningen, vilken ökade från 22,6 miljoner euro år 2004 till 45 miljoner euro år 2005 och genom en orderbok som översteg 70 miljoner euro år 2006. Om kommissionen ansåg att den inte förfogade över tillräckliga uppgifter angående AFR:s återhämtning, borde kommissionen ha begärt ytterligare upplysningar på denna punkt i enlighet med den utredningsbehörighet som kommissionen har enligt förordning nr 659/1999. Kommissionen har generellt genomfört en utredning

till företagets nackdel, varvid den inte beaktade några omständigheter som kan visa att AFR vid tidpunkten för beviljandet av de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna inte var ett företag i svårigheter.

126 Det angripna beslutet borde i övrigt bedömas mot bakgrund av kommissionens meddelande om gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till järnvägsföretag (EUT C 184, 2008, s. 13) (nedan kallade riktlinjerna för statligt stöd till järnvägsföretag), vilka innehåller föreskrifter om vissa åtgärder i syfte att underlätta för offentliga stöd till företag inom järnvägssektorn.

127 Dessutom följer det av fransk rättspraxis att enbart uppgifter som framgår av utdraget från handels- och bolagsregistret kan användas för att fastställa huruvida ett företag befinner sig i ekonomiska svårigheter.

128 Kommissionen har bestritt sökandenas argument.

b) Tribunalens bedömning

129 Kommissionen har ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning vid tillämpningen av artikel 107.3 FEUF (domstolens dom av den 17 september 1980 mål 730/79, Philip Morris Holland mot kommissionen, REG 1980, s. 2671, punkt 17, svensk specialutgåva, volym 5, s. 303, och av den 29 april 2004 i mål C-372/97, Italien mot kommissionen, REG 2004, s. I-3679, punkt 83).

130 Kommissionen kan fastställa vägledande regler för hur den ska utöva sin befogenhet genom att anta sådana rättsakter som de riktlinjer som är tillämpliga i förevarande fall, i den mån de inte avviker från fördragets bestämmelser. När kommissionen har antagit en sådan rättsakt är den bunden av rättsakten (se förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005 i mål T-171/02, Regione autonoma della Sardegna mot kommissionen, REG 2005, s. II-2123, punkt 95 och där angiven rättspraxis).

131 Det ankommer således på tribunalen att bedöma om kommissionen har iakttagit de bestämmelser som den har ålagt sig själv att följa (domen i det ovan i punkt 130 nämnda målet Regione autonoma della Sardegna mot kommissionen, punkt 77).

132 Eftersom utövandet av kommissionens betydande utrymme för skönsmässiga bedömningar, i förekommande fall förtydligat genom sådana vägledande regler som kommissionen har fastställt, inbegriper komplicerade ekonomiska och sociala bedömningar, är domstolsprövningen av ett sådant beslut begränsad. Den ska endast avse en kontroll av att reglerna för förfarandet och för motiveringen har följts, att de faktiska omständigheterna är riktiga, att bedömningen inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk (se domen i det ovan i punkt 130 nämnda målet Regione autonoma della Sardegna mot kommissionen, punkt 78 och där angiven rättspraxis).

133 Även om det i unionsrätten inte finns någon definition av företag i svårigheter, har kommissionen i punkt 9 i riktlinjerna ansett att ett företag befinner sig i svårigheter ”om det inte med egna finansiella medel eller med medel från ägare/aktieägare eller långivare kan hejda förluster som utan ingripanden från de offentliga myndigheterna leder till att företaget med största sannolikhet försätts i konkurs på kort eller medellång sikt”.

134 Enligt punkt 10 a i riktlinjerna anses ett företag ”[o]avsett storlek … principiellt” vara i svårigheter, om det är fråga om ett bolag med begränsat personligt ansvar för bolagsmännen, ”när över hälften av det tecknade kapitalet har förlorats och mer än en

fjärdedel av detta kapital förlorats under de senaste tolv månaderna". Enligt punkt 10 c i riktlinjerna gäller samma sak för alla bolagsformer, när företaget uppfyller villkoren i nationell lagstiftning för att vara föremål för ett kollektivt insolvensförfarande.

135 Punkt 11 i riktlinjerna har följande lydelse:

"Även om inga av de omständigheter som anges i punkt 10 föreligger, kan ett företag fortfarande anses befinna sig i svårigheter, i synnerhet om de vanliga tecknen på att ett företag befinner sig i svårigheter föreligger, såsom ökande förluster, sjunkande omsättning, växande lager, överkapacitet, minskande kassaflöde, stigande skuldsättningsgrad och finansiella kostnader samt ett sjunkande värde, som kan gå ned till noll, på nettotillgångarna. I de allvarligaste fallen kan företaget till och med vara insolvent eller befinna sig i ett kollektivt insolvensförfarande enligt nationell lagstiftning. I det sistnämnda fallet tillämpas dessa riktlinjer på stöd som ges inom ramen för ett sådant förfarande som leder till att företagets verksamhet fortsätter. Under alla omständigheter är företaget inte stödberättigat förrän det har visat sig att det inte är i stånd att genomföra en sanering med egna medel eller med medel från ägare/aktieägare eller marknaden."

136 I förevarande fall grundade sig kommissionen i första hand på punkt 10 a i riktlinjerna för att kvalificera AFR som ett företag i svårigheter. Kommissionen framhöll härvid att AFR haft ett negativt eget kapital sedan år 2001 och att bolaget vid tidpunkten för beviljandet av stödet inte var förmöget att vända denna tendens och att återställa ett positivt eget kapital. Kommissionen grundade sig på de finansiella uppgifter som återgetts i skäl 15 i det angripna beslutet, vilka inte har bestritts av sökandena. Av dessa uppgifter framgår att AFR:s eget kapital var negativt – den 31 december 2001 med

motsvarande 6,6 miljoner euro, den 31 december 2002 med motsvarande 8,7 miljoner euro, den 31 december 2003 med 23 miljoner euro och den 31 december 2004 med 21,09 miljoner euro.

137 I andra hand ansåg kommissionen, i skälen 38 och 39 i det angripna beslutet, att AFR vid beviljandet av stödet uppfyllde kriterierna för definitionen av ett företag i svårigheter enligt punkt 11 i riktlinjerna. Kommissionen grundade sig på AFR:s kontinuerligt minskande omsättning och bestående förlustnivå. Av de finansiella uppgifterna i skäl 15 i det angripna beslutet, vilka inte bestritts av sökandena, framgår att AFR:s omsättning, vilken uppgick till 70 miljoner euro den 31 december 2001, 42 miljoner euro den 31 december 2002 och 42,7 miljoner euro den 31 december 2003, hade fallit till endast 22,7 miljoner euro den 31 december 2004. Av dessa uppgifter framgår även att nettoresultatet för bolaget var negativt med 10 500 000 euro den 31 december 2001, med 2 083 746 euro den 31 december 2002, med 14 270 634 euro den 31 december 2003 och med 11 589 620 euro den 31 december 2004.

138 Kommissionen har även i skäl 39 i det angripna beslutet påpekat att AFR i januari 2004 inte hade förmåga att i tid betalat sina skulder avseende skatter och sociala avgifter uppgående till 4,3 miljoner euro och att bolaget följaktligen var tvunget att ansöka om ett moratorium och upprättande av en plan för skuldsanering.

139 Vidare beaktade kommissionen i skäl 40 i det angripna beslutet de omständigheter som åberopats av de franska myndigheterna, det vill säga, dels de krediter som beviljats AFR (ökning av den kontokredit på checkkontot som beviljats av en privatbank och förskott från kunderna), dels det förhållandet att AFR förfogade över olika garantier som beviljats av en finansiell institution. Kommissionen ansåg emellertid för det första att AFR, med hänsyn till sitt negativa kapital, inte hade möjlighet att med egna medel komma till rätta med sina svårigheter, för det andra, att AFR:s aktieägare, trots

kapitaltillskott till stöd för bolaget, inte hade möjlighet att själv säkerställa omstruktureringen av dess dotterbolag och, för det tredje, att ovannämnda krediter och garantier på sin höjd påvisar en möjlighet att erhålla kortfristiga krediter för begränsade belopp utan att det därvid går att konstatera att AFR hade kunnat lösa sina svårigheter tack vare en lånefinansiering på marknaden.

140 Slutligen godtog kommissionen i skälen 42–43 inte argumentet att de omstruktureringsåtgärder rörande AFR som inletts från och med år 2004 hade börjat ge positiva resultat månaden innan de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna beviljades. Kommissionen ansåg nämligen att de åberopade resultaten var blygsamma, slumpmässiga, att de avsåg en relativt kort period och att de inte kan anses utgöra verkliga tecken på en förbättring av AFR:s finansiella situation vid en jämförelse med de omständigheter som visar på förekomsten av allvarliga svårigheter, såsom ett negativt nettoresultat och ett negativt eget kapital sedan år 2001.

141 Tribunalen konstaterar inledningsvis att kommissionen gjorde en riktig bedömning när den ansåg att ett företag som har ett negativt eget kapital och ett negativt nettoresultat kan presumeras vara ett företag i svårigheter enligt de kriterier som fastställts i punkt 11 i riktlinjerna.

142 När det gäller sådana uppgifter som kommissionen enligt sökandena borde ha beaktat, påpekar tribunalen att de franska myndigheterna i skrivelser av den 27 april och den 24 oktober 2006 informerade kommissionen om att omstruktureringsåtgärder vidtagits beträffande AFR. De franska myndigheterna framhöll i deras skrivelse av den 24 oktober 2006 att den minskade omsättningen år 2004 berodde på en vilja att avveckla åtagandena på marknaden för icke-tekniska tågvagnar och att tendensen var uppmuntrande från och med år 2005, med en omsättning på 45 miljoner euro år 2005 och en orderbok som uppgick till ett värde på över 70 miljoner euro i slutet av år 2006.

143 AFR:s omsättning den 31 december 2005 och värdet på dess orderbok i slutet av år 2006 utgör omständigheter som inträffat efter beviljandet av de omtvistade krediterna, vilket ägde rum den 4 juli 2005. Det framgår klart av rättspraxis att frågan huruvida en åtgärd utgör ett stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF ska avgöras mot bakgrund av den situation som förelåg vid tidpunkten då åtgärden vidtogs. Om kommissionen skulle beakta senare inträffade omständigheter, skulle den nämligen gynna de medlemsstater som inte fullgör sin skyldighet att på projektstadiet anmäla de stöd som de avser att bevilja (se domen i det ovan i punkt 12 nämnda målet Biria, punkt 120 och där angiven rättspraxis).

144 Vidare kan en förbättring av det mottagande företagets situation, under det år då de omtvistade åtgärderna beviljades, inte inverka på bedömningen av företagets situation vid tidpunkten för beviljandet av åtgärden, i synnerhet eftersom det inte kan uteslutas att förekomsten av nämnda åtgärder kunde ha haft en inverkan på denna utveckling (domen i det ovan i punkt 12 nämnda målet Biria, punkterna 148 och 170).

145 Kommissionen har således inte gjort en uppenbart oriktig bedömning när den inte beaktade AFR:s omsättning den 31 december 2005 eller värdet på dess orderbok i slutet av år 2006.

146 När det gäller de av sökandena åberopade första positiva resultaten från omstruktureringsåtgärderna avseende AFR som inleddes från och med år 2004, det vill säga en ökning av AFR:s omsättning första halvåret 2005, en minskning av dess förluster och värdet på de avtal som ingåtts under perioden 4 mars 2004–30 juni 2005, konstaterar tribunalen att kommissionen gjorde en riktig bedömning när den i det angripna beslutet och i sina inlagor framhöll att, med hänsyn till dessa omständigheters blygsamma karaktär och det förhållandet att de avser en relativt kort period, ingen av dessa omständigheter kunde ligga till grund för att motbevisa presumtionen att AFR, vilket sedan år 2001 redovisat ett negativt eget kapital och haft betydande förluster, utgjorde ett företag i svårigheter vid tidpunkten för beviljandet av de omtvistade krediterna i enlighet med de kriterier som uppställs i punkt 11 i riktlinjerna. Samma sak gäller utsikterna för en utveckling av lastbilstransporter på järnväg, som åberopats av regionen NPDC, med hänsyn till dessa utsikters slumpartade och osäkra karaktär.

Storleken på förluster och finansiella skulder är nämligen kriterier som i sig kan läggas till grund för slutsatsen att företaget är i svårigheter (se, för ett liknande resonemang, när det gäller gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT C 288, 1999, s. 2), förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005 i mål T-349/03, Corsica Ferries France mot kommissionen, REG 2005, s. II-2197, punkt 191, och domen i det ovan i punkt 12 nämnda målet Biria, punkt 135).

147 Under dessa omständigheter fanns det ingen anledning för kommissionen, som kunde göra en bedömning av om AFR utgjorde ett företag i svårigheter på grundval av de upplysningar som den hade tillgång till, att ålägga Republiken Frankrike att inge andra upplysningar (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 22 mars 2001 i det ovan i punkt 45 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 28).

148 Tribunalen godtar inte heller regionen NPDC:s argument att kommissionen inte beaktade att AFR erhållit stöd i enlighet med bestämmelserna om ERUF i november 2005. Beviljandet av ett stöd i enlighet med bestämmelserna om ERUF, vilket beslutades av de franska myndigheterna i enlighet med den fördelning av ansvar mellan kommissionen och medlemsstaterna som bland annat följer av rådets förordning (EG) nr 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna (EGT L 161, s. 1), kan nämligen inte binda kommissionen vad gäller kvalificeringen av mottagaren av detta stöd som ett företag i svårigheter i enlighet med unionens bestämmelser om statligt stöd.

149 När det gäller CAD:s argument som grundar sig på riktlinjerna om statligt stöd till järnvägsföretag, konstaterar tribunalen att dessa riktlinjer inte är tillämpliga i förevarande fall, eftersom AFR inte uppfyller villkoren för definitionen av järnvägsföretag enligt artikel 3 i rådets direktiv 91/440/EEG av den 29 juli 1991 om utvecklingen av gemenskapens järnvägar (EGT L 237, s. 25; svensk specialutgåva, område 7, volym 4, s. 45).

150 När det gäller CAD:s argument som grundar sig på fransk rättspraxis rörande definitionen av ett företag i svårigheter, påpekar tribunalen att av domstolens praxis följer att, i unionens rättsordning, unionsrättsliga begrepp i princip inte ska definieras med utgångspunkt i en eller flera nationella rättsordningar, om inte annat uttryckligen anges (se domstolens dom av den 22 maj 2003 i mål C-103/01, kommissionen mot Tyskland, REG 2003, s. I-5369, punkt 33 och där angiven rättspraxis). Riktlinjerna innehåller emellertid inte någon hänvisning till nationella rättsordningar utom när det gäller definitionen av ett kollektivt insolvensförfarande, vilket inte är aktuellt i förevarande fall. Det saknas således anledning för tribunalen att beakta fransk rättspraxis för att bedöma om kommissionens kvalificering i det angripna beslutet av AFR som företag i svårigheter var rättsenligt.

151 Vidare utgör den av CAD åberopade klassificeringen av regionen NPDC som mål 2-område, enligt de tillämpliga bestämmelserna för strukturfonder för perioden 2000–2006, inte en relevant omständighet som kommissionen under de aktuella omständigheterna i förevarande fall borde ha beaktat för att bedöma huruvida AFR utgör ett företag i svårigheter. Enligt riktlinjerna utgör det förhållandet att ett företag i svårigheter är beläget i en gynnad region en omständighet som kommissionen ska beakta när den bedömer förenligheten av ett omstruktureringsstöd. Detta betyder emellertid inte att denna omständighet ska beaktas i samband med bedömningen av om det berörda företaget ska anses vara i svårigheter.

152 När det gäller regionen NPDC:s argument om ett åsidosättande av den allmänna gruppundantagsförordningen, konstaterar tribunalen att regionen NPDC inte har angett vilken bestämmelse i denna lagstiftning som kommissionen åsidosatte genom att anta det angripna beslutet. Detta argument kan således inte godtas.

153 Av det ovanstående följer att kommissionen inte gjorde en uppenbart oriktig bedömning när den kvalificerade AFR som ett företag i svårigheter.

154 Talan kan således inte bifallas vare sig på den andra delen av den fjärde grunden i mål T-267/08 avseende huruvida AFR felaktigt har kvalificerats som ett företag i svårigheter, eller på den tredje grunden i mål T-279/08 avseende huruvida det har skett en felaktig bedömning avseende begreppet företag i svårigheter.

7. *Den femte grunden i mål T-267/08: Huruvida det har skett en oriktig bedömning gällande AFR:s påstådda fördel av de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna*

a) Parternas argument

155 Regionen NPDC har gjort gällande att det enbart är fråga om stöd i den mening som avses i artikel 107 FEUF om den räntesats som åsatts de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna inte hade kunnat erhållas av den aktuella kredittagaren till liknande villkor på kreditmarknaden. I förevarande fall godtog kommissionen inte de omständigheter som framförts av de franska myndigheterna, vilka syftade till att visa att AFR vid tidpunkten för beviljandet av de omtvistade krediterna fortfarande hade bankernas och dess kunders förtroende när det gäller ”specifika produkter som erbjuds av specifika finansinrättningar”, utan att därvid göra någon bedömning av kreditmarknaden. Kommissionen har således inte visat att AFR inte hade kunnat erhålla medel på marknaden till en räntesats som motsvarar eller ligger nära den som regionen NPDC eller CAD beviljade. Det har således inte visats att de omtvistade krediterna innebar en fördel för AFR.

156 Regionen NPDC har framhållit att kommissionen inte har visat på vilket sätt sökandena i förevarande fall inte agerade som privata investerare. De omtvistade krediterna beviljades för att understödja AFR:s förnyelseplan med hänsyn till dess utvecklings- och omstruktureringsmöjligheter. AFR förfogade redan över krediter och garantier, vilket visar ett förtroende från dess affärspartner, och kommissionen har inte visat på

vilket sätt dessa krediter och garantier innebar att AFR inte kunde vända sig till marknaden för att komma till rätta med de uppkomna svårigheterna.

157 Kommissionen har bestritt regionen NPDC:s argument.

b) Tribunalens bedömning

158 För att det ska vara möjligt att bedöma om en statlig åtgärd utgör stöd, måste det således avgöras om det mottagande företaget får ekonomiska fördelar som det inte skulle ha erhållit enligt normala marknadsmässiga villkor (domstolens dom av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m.fl., REG 1996, s. I-3547, punkt 60, förstainstansrättens dom i de ovan i punkt 74 nämnda förenade målen Westdeutsche Landesbank Girozentrale och Land Nordrhein-Westfalen mot kommissionen, punkt 243, och av den 3 mars 2010 i mål T-163/05, REU 2010, s. II-387, punkt 35).

159 För detta ändamål är det relevant att tillämpa det kriterium som har angetts i det ifrågasatta beslutet och som bygger på det mottagande företagets möjligheter att erhålla de ifrågavarande beloppen till liknande villkor på kapitalmarknaden. I synnerhet är det relevant att fråga sig om en privat investerare skulle ha utfört transaktionen i fråga på samma villkor (domen i det ovan i punkt 112 nämnda målet Cityflyer Express mot kommissionen, punkt 51).

160 I förevarande fall grundade sig kommissionen i skäl 28 i det angripna beslutet på konstaterandet att AFR, med hänsyn till sin finansiella situation, inte hade kunnat erhålla medel på kreditmarknaden till så fördelaktiga villkor som dem som sökandena beviljade, eftersom de omtvistade krediterna beviljades utan någon säkerhet som garanti för återbetalningen, trots att den tillämpade räntesatsen motsvarade den som

gäller för lån ”för vilka normala säkerheter ställts”. Av den undersökning av praxis på finansmarknaderna, som genomfördes år 2004 för kommissionens räkning av en revisionsbyrå (se ovan punkterna 49 och 53) och som ledde till antagandet av 2008 års meddelande om referensräntor, framgår att i en situation som innebär en liknande risk som den som föreligger i förevarande fall, det vill säga ett företag i svårigheter som erbjuder svaga säkerheter, ska det göras ett tillägg med 1 000 baspunkter till referensräntan.

161 Kommissionen gjorde dessutom en riktig bedömning när den i skälen 29–32 i det angripna beslutet inte godtog de omständigheter som åberopats av de franska myndigheterna för att visa att AFR fortfarande hade bankernas och dess kunders förtroende vid tidpunkten för beviljandet av krediterna. Ökningen av checkkrediten på det löpande kontot som en privatbank beviljade utgör en kortfristig kredit, till skillnad från de omtvistade krediterna som löper på tre år, och är således inte föremål för samma riskbedömning från borgenärernas sida. Det är inte möjligt att mot bakgrund av det faktum att en låntagare kan erhålla en kortfristig kredit bedöma denna låntagares utsikter att erhålla ett mer långfristigt lån, vars återbetalning beror på låntagarens förmåga att hålla verksamheten vid liv. Beträffande delbetalningarna från kunderna motgaranterades de av en finansiell institution, vilket innebär att kunderna och leverantörerna inte löpte någon risk kopplad till AFR:s ekonomiska situation och att de därmed inte hade något skäl att låta utbetalningen av delbetalningarna föregås av en analys av företagets soliditet på liknande sätt som en kreditgivare skulle ha gjort inför beviljande av ett lån utan säkerhet.

162 Det framgår således av det angripna beslutet att kommissionen har uppfyllt sin skyldighet att göra en prövning i syfte att säkerställa att stödmottagaren inte hade kunnat erhålla ett lån till liknande villkor på kreditmarknaden. Regionen NPDC har dessutom inte åberopat någon omständighet som kan visa att kommissionen vid denna prövning gjort en uppenbart oriktig bedömning.

163 Av det ovanstående följer att talan inte kan bifallas på den femte grunden i mål T-267/08.

8. *Den sjätte grunden i mål T-267/08: Huruvida det skett en oriktig bedömning vid fastställandet av stödbeloppet*

a) Den första delen av den sjätte grunden i mål T-267/08: Storleken på det återbetalningspliktiga stödet har inte fastställts

Parternas argument

164 Regionen NPDC har hävdat att kommissionen, när den beslutar att ett stöd ska återkrävas, är skyldig att fastställa det stödbelopp som ska återkrävas. Enligt rättspraxis får kommissionen göra en approximativ uppskattning av stödet med beaktande av särskilda svårigheter, men dessa omständigheter omfattas i sin helhet av unionsdomstolarnas prövning. I förevarande fall har kommissionen underlåtit att uppfylla samtliga skyldigheter rörande fastställandet av stödbeloppet, eftersom det helt saknas en bedömning av detta belopp i det angripna beslutet.

165 Om kommissionen behövde närmare uppgifter angående den gällande räntesatsen vid tidpunkten för beviljandet av stödet borde kommissionen har vänt sig till de franska myndigheterna för att erhålla dessa uppgifter eller riktat en anmodan till Republiken Frankrike i detta syfte. Kommissionen har för övrigt inte åberopat någon särskild svårighet för att fastställa det exakta värdet på stödet. Sådana svårigheter föreligger inte, eftersom en tidsperiod på fem år inte utgör en överdrivet lång tid för att klarlägga de gällande räntenivåerna vid tidpunkten för beviljandet av stödet, det vill säga i juli 2005, och en undersökning av huruvida en räntesats är lägre än marknadsräntan inte utgör en oöverstiglig svårighet för kommissionen.

166 Kommissionen har bestritt denna del av grunden.

Tribunalens bedömning

167 Enligt fast rättspraxis finns det inte någon bestämmelse i unionsrätten som kräver att kommissionen, när den beslutar om återkrav av ett stöd som förklarats vara oförenligt med den gemensamma marknaden, fastställer det exakta stödbelopp som ska återbetalas. Det är i detta avseende tillräckligt att kommissionens beslut innehåller sådana uppgifter som gör det möjligt för mottagaren att utan alltför stora svårigheter själv fastställa detta belopp (domstolens dom av den 12 oktober 2000 i mål C-480/98, Spanien mot kommissionen, REG 2000, s. I-8717, punkt 25; av den 12 maj 2005 i mål C-415/03, kommissionen mot Grekland, REG 2005, s. I-3875, punkt 39, och av den 14 februari 2008 i mål C-419/06, kommissionen mot Grekland, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 44).

168 I förevarande fall görs i skäl 58 i det angripna beslutet en uppskattning av storleken på det statliga stödet, vilket består av skillnaden mellan, å ena sidan, den ränta som faktiskt betalades för den återbetalningspliktiga förskottsutbetalningen och, å andra sidan, den ränta som skulle ha betalats enligt gällande referensränta vid tidpunkten för beviljandet av stödet, med ett tillägg av 800 baspunkter.

169 Dessa omständigheter gör det möjligt för Republiken Frankrike att själv utan alltför stora svårigheter, utifrån historiska uppgifter om referensräntor som återfinns på kommissionens generaldirektorat (GD) för konkurrens hemsida, fastställa det stödbelopp som förklarats vara oförenligt.

170 Härav följer att talan inte kan bifallas på den första delen av förevarande grund.

b) Den andra delen av den sjätte grunden i mål T-267/08: Huruvida det gjorts en oriktig bedömning avseende riskpremien

Parternas argument

171 Regionen NPDC har gjort gällande att kommissionen gjorde en uppenbart oriktig bedömning när det gäller metoden för beräkning av den räntesats som AFR hade kunnat erhålla på kreditmarknaden, vilken i det ursprungliga beslutet bedömdes uppgå till den vid tidpunkten för beviljandet av stödet gällande referensräntan med ett tillägg av 800 baspunkter.

172 Regionen NPDC har medgett att det i 1997 års meddelande om referensräntor anges att referensräntan utgör en lägsta nivå som kan höjas i situationer där det föreligger särskilda risker, men anser att kommissionen inte har åberopat någon omständighet som i förevarande fall motiverar att tillägget till referensräntan, som enligt detta meddelande kan uppgå till ”400 baspunkter eller mer”, fastställdes till ett dubbelt så högt belopp jämfört med vad som anges i meddelandet.

173 Regionen NPDC har bestritt kommissionens hänvisning i det ursprungliga beslutet till kommissionens beslut 2007/492/EG av den 24 januari 2007 om det statliga stöd C 38/2005 (f.d. NN 52/2004) som Tyskland beviljat Biria-koncernen (EUT L 183, s. 27), för att motivera tillägget med 800 baspunkter i förevarande fall. De ifrågavarande situationerna är nämligen inte lika, tvärtemot vad kommissionen har påstått. I Biria-ärendet bestod det beviljade stödet av ett kapitalandelslån på 2 miljoner euro som löpte till och med slutet av år 2010, det vill säga ett långfristigt kapitalandelslån, medan det i förevarande ärenden är fråga om en återbetalningspliktig förskottsutbetalning

på 2 miljoner euro, där riskerna fördelas på två skilda enheter, och vilken för övrigt beviljades för tre år, det vill säga kortfristigt, med hänsyn till att 1997 års meddelande om referensräntor definierar medel och långfristiga lån som lån på fem till tio år. I Biria-ärendet ansågs dessutom det berörda företaget vara instabilt, eftersom det hade antagit en insolvensplan, medan AFR inte hade antagit en sådan plan utan tvärtom hade genomfört en förnyelseplan.

174 Regionen NPDC anser att kommissionen under alla förhållanden inte borde ha grundat fastställandet av den räntesats som ett företag hade kunnat erhålla på kreditmarknaden enbart med hänvisning till ett enskilt beslut, vilket dessutom grundade sig på faktiska omständigheter som skilde sig från den situation som AFR befann sig i. Ett sådant tillvägagångssätt inskränker förutsebarheten och rättssäkerheten. Det medför att kommissionens beslutsfattande på detta område blir godtyckligt. I avsaknad av ett noggrant fastställt tillvägagångssätt, kan kommissionen missbruka det utrymme för skönsmässig bedömning som tillerkänns kommissionen för att fastställa storleken på tillägget till referensräntan, bland annat genom att tillämpa ett tillägg som är tillräckligt högt för att stödbeloppet inte ska kunna omfattas av tillämpningsområdet för *de minimis*-reglerna.

175 Enligt regionen NPDC har kommissionen själv medgett bristerna i sin metod för beräkning av referensränta och nuvärde i 2008 års meddelande om referensräntor, vilket upphävde och ersatte 1997 års meddelande om referensräntor.

176 Regionen NPDC har vidare hävdat, som svar på en skriftlig fråga från tribunalen, att den bestred den nya beräkningsmetoden som användes i det angripna beslutet på grund av att kommissionen inte hade angett huruvida beräkningen grundade sig på Euribors ettårsränta, penningmarknadens tremånadersränta eller utgick från någon annan beräkningsgrund.

177 Kommissionen har bestritt regionen NPDC:s argument.

Tribunalens bedömning

178 Tribunalen påpekar att med undantag för argumentet i punkt 176 ovan, berör de argument som framförts av regionen NPDC i den andra delen av förevarande grund den beräkningsmetod som kommissionen redogjort för i det ursprungliga beslutet och inte den beräkningsmetod som angetts i det angripna beslutet. Regionen NPDC har nämligen inte omformulerat denna grund i samband med att dess yrkanden och grunder anpassades till följd av återkallandet av det ursprungliga beslutet och antagandet av det angripna beslutet.

179 Den metod för att beräkna riskpremien som tillämpades av kommissionen i det angripna beslutet skiljer sig nämligen från den som användes i det ursprungliga beslutet. Såsom tribunalen konstaterade ovan i punkterna 49–55, grundar sig denna metod, till skillnad från det ursprungliga beslutet, bland annat på en analys av praxis på finansmarknaderna när det gäller riskpremier i fråga om kumulering av risker kopplade till ett företags solvabilitet och de säkerheter som erbjuds.

180 Regionen NPDC har som svar på en skriftlig fråga från tribunalen angett att den önskar behålla denna andra del av förevarande grund ”eftersom kommissionen fortfarande inte i tillräcklig mån motiverar det välgrundade i tillämpningen av den beräkningsmetod som används för att bedöma stödinslagen”.

181 Tribunalen konstaterar att regionen NPDC:s argument innebär en sammanblandning av frågorna om de formkrav som gäller för motiveringen och bedömningen i materiellt hänseende. Enligt ovan i punkt 45 angiven rättspraxis utgör motiveringsskyldigheten

en väsentlig formföreskrift som ska skiljas från frågan huruvida den omtvistade rättsakten är lagenlig i materiellt hänseende. Tribunalen påpekar att det redan i samband med prövningen av den första grunden i mål T-267/08 och den andra grunden i mål T-279/08 konstaterades att det föreligger en tillräcklig motivering.

182 När det gäller det av regionen NPDC framförda argumentet, vilket det har redogjorts för ovan i punkt 176, att grunden för beräkningen inte angavs i det angripna beslutet, konstaterar tribunalen att den valda beräkningsgrunden, det vill säga den tillämpliga referensräntan, har fastställts på ett klart och tydligt sätt i 1997 års och 2008 års meddelanden om referensränta, vilka båda har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, och till vilka det hänvisas i det angripna beslutet. I 1997 års meddelande om referensränta, vilket var tillämpligt från dagen för beviljandet av förskottsutbetalningarna till och med den 1 juli 2008, anges att referensräntan ska motsvara genomsnittet av de indikativa räntor som noterats under september, oktober och november föregående år, att den ska justeras under året om den avviker med mer än 15 procent från genomsnittet av de indikativa räntor som noterats under de senaste tre månaderna, varvid den indikativa räntesatsen för Frankrike har definierats som den femåriga interbank–swap-räntan med ett tillägg av 0,75 punkter (75 baspunkter). I 2008 års meddelande om referensränta, som var tillämpligt från och med den 1 juli 2008, anges att basräntan grundar sig på den ettåriga IBOR-räntesatsen, och där anges noggrant sättet för att uppdatera denna räntesats. De historiska referensräntorna, vilka för övrigt såsom påpekades ovan i punkt 169 återfinns på kommissionens GD ”konkurrens” hemsida, gör det möjligt att enkelt fastställa vilken referensränta som var tillämplig i förevarande fall. Förevarande argument kan således inte godtas.

183 Talan kan följaktligen inte bifallas på den andra delen av förevarande grund.

184 Av detta följer att talan inte kan vinna bifall på någon del av den sjätte grunden i mål T-267/08 som avser att storleken på det stöd som ska återkrävas inte har fastställts.

9. *Den sjunde grunden i mål T 267/08: Huruvida det föreligger ett åsidosättande av rätten till försvar i domstolsförfarandet och maktmissbruk*

a) Parternas argument

185 Regionen NPDC har gjort gällande att kommissionen utnyttjade antagandet av det angripna beslutet för att underbygga sin bedömning, för att i efterhand införa kompletterande omständigheter och således besvara skrivelser som regionen NPDC ingett under domstolsförfarandet. Genom att införa nya omständigheter angående de omstruktureringsåtgärder som AFR planerade att vidta, och angående metoden för beräkning av storleken på stödet i det angripna beslutet, har kommissionen haft för avsikt att undanröja verkan av den talan som väckts av regionen NPDC. Detta utgör ett åsidosättande av rätten till försvar och maktmissbruk.

186 Kommissionen har bestritt förevarande grund.

b) Tribunalens bedömning

187 Enligt regionen NPDC har kommissionen genom att föra in nya omständigheter i det angripna beslutet i avsikt att besvara argumenten i regionen NPDC:s skrivelser, haft till syfte att undanröja verkan av dess talan, vilket utgör ett åsidosättande av dess rätt till försvar under domstolsförfarandet samt maktmissbruk.

188 Det ska inledningsvis undersökas om kommissionens återkallelse var rättsenlig.

189 I detta hänseende är det lämpligt att påminna om rättspraxis beträffande återtagande av administrativa rättsakter genom vilka dem till vilka denna rättsakt är riktad tillerkänns subjektiva rättigheter eller liknande förmåner. Enligt domstolen har gemenskapsinstitutionerna, med reservation för skyddet för berättigade förväntningar och principen om rättssäkerhet (se domstolens dom av den 24 januari 2002 i mål C-500/99 P, Conserve Italia mot kommissionen, REG 2002, s. I-867, punkt 90 och där angiven rättspraxis), och på villkor att det sker inom en skälig tidsfrist (förstainstansrättens dom av den 12 september 2007 i mål T-25/04, González y Díez mot kommissionen, REG 2007, s. II-3121, punkt 97), rätt att återta ett beslut som är gynnande för dem till vilka det är riktat, med motiveringen att det är rättsstridigt.

190 Denna rätt att återkalla ett rättsstridigt beslut ska i ännu högre grad tillerkännas unionens institutioner när det är fråga om en rättsstridig rättsakt som inte medför några rättigheter, såsom det angripna beslutet. I ett sådant fall utgör överväganden om skydd för berättigade förväntningar och för rättigheter som den till vilken beslutet är riktat har förvärvat inte hinder för en återkallelse av beslutet (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 10 juli 1997 i mål T-227/95, AssiDomän Kraft Products m.fl. mot kommissionen, REG 1997, s. II-1185, punkt 41). Det kan i övrigt påpekas att kommissionen har lämnat en tillräcklig motivering för återkallelsen i skälen 8–12 i det angripna beslutet.

191 Kommissionen hade således rätt att återkalla det ursprungliga beslutet.

192 När det gäller tillförandet av nya omständigheter i det angripna beslutet konstaterar tribunalen att, när det gäller omständigheter som rör AFR:s omstruktureringsåtgärder, kommissionens tillägg avser att på ett mer detaljerat sätt än i det ursprungliga beslutet besvara de argument som framförts av sökandena under domstolsförfarandet.

Ett sådant beaktande av argument som har framförts av sökandena själva kan inte utgöra ett åsidosättande av rätten till försvar under domstolsförfarandet.

193 När det gäller den nya motiveringen rörande metoden för beräkningen av riskpremien, konstaterar tribunalen att denna motivering visserligen inte har varit föremål för ett kontradiktoriskt förfarande i samband med domstolsförfarandet angående det ursprungliga beslutet. Däremot var motiveringen föremål för ett kontradiktoriskt förfarande vid tribunalen, eftersom sökandena anmodades att yttra sig angående det angripna beslutet. Detta förfarande medförde för övrigt att en av de två sökandena, CAD, anförde ett argument angående rättsenligheten av den nya motiveringen, vilket prövades ovan i punkterna 49–55 ovan. Principen om ett kontradiktoriskt förfarande vid tribunalen har således iakttagits.

194 Härav följer att tribunalen inte godtar argumentet om ett åsidosättande av rätten till försvar under domstolsförfarandet.

195 Regionen NPDC har även gjort gällande att införandet av nya omständigheter i det angripna beslutet hade till syfte att undanröja verkan av regionens talan och utgör maktmissbruk.

196 Enligt rättspraxis avser begreppet maktmissbruk det förhållandet att en administrativ myndighet har utnyttjat sina befogenheter i syfte att uppnå andra mål än de som myndigheten har tilldelats befogenheterna för (domstolens dom av den 13 november 1990 i mål C-331/88, Fedesa m.fl., REG 1990, s. I-4023, punkt 24, och av den 10 maj 2005 i mål C-400/99, Italien mot kommissionen, REG 2005, s. I-3657, punkt 38). Ett beslut utgör maktmissbruk endast om det på grundval av objektiva, relevanta och samstämmiga uppgifter kan antas att det har fattats i ett sådant syfte (se förstainstansrättens dom av den 9 september 2010 i mål T-387/08, Evropaïki

Dynamiki mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 159 och där angiven rättspraxis).

197 I förevarande fall har regionen NPDC inte åberopat någon omständighet som kan visa att kommissionen har utnyttjat sin befogenhet att återkalla och anta ett nytt beslut i syfte att uppnå andra mål än att rätta till en rättsstridighet i det ursprungliga beslutet och att pröva förekomsten av ett statligt stöd och dess förenlighet med den gemensamma marknaden.

198 Av detta följer att tribunalen inte godtar argumentet angående maktmissbruk.

199 Talan kan följaktligen inte bifallas på någon del av förevarande grund.

200 Av det ovanstående följer att talan ska ogillas.

Rättegångskostnader

201 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Om särskilda omständigheter motiverar det, kan dock rätten enligt artikel 87.3 första stycket besluta att kostnaderna ska delas eller att vardera parten ska bära sin kostnad.

202 I förevarande fall har kommissionen inte yrkat att sökandena ska förpliktas ersätta rättegångskostnaderna.

203 Tribunalen konstaterar att kommissionen har medgett att det ursprungliga beslutet, mot vilket förevarande talan inledningsvis riktades, var rättsstridigt på grund av en otillräcklig motivering och att kommissionen av denna anledning återkallade beslutet.

204 Mot denna bakgrund beslutar tribunalen att kommissionen ska bära samtliga rättegångskostnader, med undantag för de rättegångskostnader som sökandena haft efter delgivningen av beslutet att återkalla det ursprungliga beslutet. Dessa rättegångskostnader ska bäras av sökandena.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (åttonde avdelningen)

följande:

1) Det saknas anledning att pröva yrkandena om ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2008) 1089 slutlig av den 2 april 2008 om statligt stöd C 38/2007 (ex NN 45/2007) som Frankrike genomfört till förmån för Arbel Fauvet Rail SA.

2) Talan i respektive mål ogillas.

3) Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna, med undantag för de rättegångskostnader som Région Nord Pas de-Calais och Communauté d'agglomération du Douaisis har haft efter det att de delgavs kommissionens beslut K(2010) 4112 slutlig av den 23 juni 2010 om statligt stöd nr C 38/2007 (ex NN 45/2007) som Frankrike genomfört till förmån för Arbel Fauvet Rail, vilket innebar ett återkallande av beslut K(2008) 1089 slutlig.

Truchot Martins Ribeiro Kanninen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 maj 2011.

Innehållsförteckning

Bakgrund till tvisten ..... II - 2007

Förfarandet och under förfarandet inträffade förändringar i processmaterialet ..... II - 2009

Parternas yrkanden ..... II - 2011

Rättslig bedömning ..... II - 2012

A — De processuella följderna av att det ursprungliga beslutet återkallades och ersattes av det angripna beslutet ..... II - 2012

B — Prövning av yrkandet om ogiltigförklaring av det angripna beslutet ..... II - 2013

1. Huruvida talan kan upptas till sakprövning med avseende på den femte grunden i mål T-279/08 ..... II - 2014

a) Parternas argument ..... II - 2014

b) Tribunalens bedömning ..... II - 2015

2. Den första grunden i mål T-267/08 och den andra grunden i mål T-279/08: Åsidosättande av motiveringsskyldigheten ..... II - 2017

a) Parternas argument ..... II - 2017

b) Tribunalens bedömning ..... II - 2018

Den första grunden i mål T-267/08 ..... II - 2020

Den andra grunden i mål T-279/08 ..... II - 2020

— Den första delen: Huruvida det föreligger en otillräcklig motivering när det gäller metoden för att beräkna stödets storlek ..... II - 2021

— Den andra delen: Huruvida det föreligger en bristande motivering avseende den ”översiktliga och sammanhängande” granskning som gjorts av de lån som beviljats ..... II - 2024

3. Den andra grunden i mål T-267/08 och den första grunden i mål T-279/08: Åsidosättande av rätten till försvar, principen om ett kontradiktoriskt förfarande, likabehandlingsprincipen, principen om god förvaltningssed, principen om ett iakttagande av medlemsstaternas konstitutionella identitet och principen om skydd för berättigade förväntningar respektive åsidosättande av rätten till försvar och principen om ett kontradiktorisk förfarande ..... II - 2026

a) Parternas argument ..... II - 2026

b) Tribunalens bedömning ..... II - 2028

4. Den tredje grunden i mål T-267/08: Huruvida det föreligger en uppenbart oriktig bedömning på grund av att den särskilda rättsliga formen på det organ som beviljat stödet inte beaktats ..... II - 2036

a) Parternas argument ..... II - 2036

b) Tribunalens bedömning ..... II - 2037

5. Den första delen av den fjärde grunden i mål T-267/08 och den fjärde grunden i mål T-279/08: Huruvida det föreligger en oriktig bedömning beträffande medlens ursprung respektive en oriktig bedömning beträffande begreppet statliga medel ..... II - 2038

a) Parternas argument ..... II - 2038

b) Tribunalens bedömning ..... II - 2039

6. Den andra delen av den fjärde grunden i mål T-267/08 och den tredje grunden i mål T-279/08: Huruvida AFR felaktigt har kvalificerats som ett företag i svårigheter respektive huruvida det har skett en felaktig bedömning avseende begreppet företag i svårigheter. ..... II - 2042

a) Parternas argument ..... II - 2042

b) Tribunalens bedömning ..... II - 2046

7. Den femte grunden i mål T-267/08: Huruvida det har skett en oriktig bedömning gällande AFR:s påstådda fördel av de återbetalningspliktiga förskottsutbetalningarna ..... II - 2054

a) Parternas argument ..... II - 2054

b) Tribunalens bedömning ..... II - 2055

8. Den sjätte grunden i mål T-267/08: Huruvida det skett en oriktig bedömning vid fastställandet av stödbeloppet ..... II - 2057

a) Den första delen av den sjätte grunden i mål T-267/08: Storleken på det återbetalningspliktiga stödet har inte fastställts ..... II - 2057

Parternas argument ..... II - 2057

Tribunalens bedömning ..... II - 2058

b) Den andra delen av den sjätte grunden i mål T-267/08: Huruvida det gjorts en oriktig bedömning avseende riskpremien ..... II - 2059

Parternas argument ..... II - 2059

Tribunalens bedömning ..... II - 2061

9. Den sjunde grunden i mål T 267/08: Huruvida det föreligger ett åsidosättande av rätten till försvar i domstolsförfarandet och maktmissbruk ..... II - 2063

a) Parternas argument ..... II - 2063

b) Tribunalens bedömning ..... II - 2063

Rättegångskostnader ..... II - 2066